

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO
Government

Broj: 02-04-14256-6.2/25
Sarajevo, 24.04.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (4) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka) Vlada Kantona Sarajevo, na 72. sjednici održanoj **24.04.2025.** godine, donijela je

ZAKLJUČAK

1. Utvrđuje se prijedlog Odluke o proširenju djelatnosti Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo na djelatnost obrazovanja odraslih.
2. Prijedlog Odluke iz tačke 1. ovog zaključka dostavlja se Skupštini Kantona Sarajevo, na nadležno odlučivanje.
3. Ovaj zaključak stupa na snagu danom donošenja.

PO OVLAŠTENJU PREMIJERA

ministar Omer Osmanović

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo,
- ② Skupština Kantona Sarajevo,
3. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x),
4. Premijer Kantona Sarajevo,
5. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
6. Evidencija,
7. Arhiva.

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71 000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-000, Fax: + 387 (0) 33 562-076
Web: <http://vlada.ks.gov.ba>, E-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba

1/1

Na osnovu člana 12. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 1/96, 2/96, 3/96, 16/97 (Amandmani I-XIII), 14/00 (Amandmani XIV-XV), 4/01, 28/04, 6/13 i 31/17), člana 14. Zakona o ustanovama ("Službeni list R BiH", broj: 6/92, 8/93 i 13/94) i članova 14. i 21. Zakona o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 40/15 i 40/20), Skupština Kantona Sarajevo, na sjednici održanoj dana godine, donijela je

**ODLUKU
O PROŠIRENJU DJELATNOSTI JAVNE USTANOVE SREDNJA ŠKOLA ZA
TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO NA DJELATNOST OBRAZOVANJA
ODRASLIH**

Član 1.

Skupština Kantona Sarajevo, kao osnivač proširuje djelatnost Javne ustanove Srednja škole za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, na djelatnost obrazovanja odraslih.

Član 2.

Sjedište Javne ustanove Srednje škole za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo je u Sarajevu, na adresi Medrese br. 5, Općina Stari Grad Sarajevo.

Član 3.

Škola zadržava postojeći naziv - Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, s tim da će biti registrirana i za obavljanje djelatnosti formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih.

Član 4.

- (1) Obrazovanje odraslih u školi traje u skladu sa programima za obrazovanje odraslih.
- (2) Nakon upisa u Registar organizatora obrazovanja odraslih koji se vodi u Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, škola će realizirati programe formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih po izvršenoj akreditaciji programa.

Član 5.

Sredstva za realizaciju programa obrazovanja odraslih će se obezbjeđivati od uplata polaznika programa.

Član 6.

Nakon završenog programa, polaznicima se izdaju javno važeće isprave.

Član 7.

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

Broj: _____

Sarajevo, _____ 2025. godine

**PREDSJEDAVAJUĆI
SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO**

Elvedin Okerić

OBRAZLOŽENJE

I - PRAVNI OSNOV

1. Član 12. tačka b. i član 18. tačka b. Ustava Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 1/96, 2/96, 3/96, 16/97 (Amandmani 1-X1II), 14/00 (Amandmani XIV-XV) i 4/01, 28/04 i 6/13)
2. Član 14. Zakona o ustanovama ("Službeni list Republike Bosne i Hercegovine", broj: 6/92, 8/93 i 13/94)
3. Član 26. i 28. stav (2) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i broj: 37/14 - Ispravka)
4. Član 14. i 21. stav (2) Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15 i 40/20)

II- RAZLOZI DONOŠENJA

Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu na adresi ulica Medrese broj 5., Općina Stari Grad Sarajevo je 16.12.2024. godine Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo podnijela Zahtjev za razmatranje Elaborata o opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih, ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih, te upisa Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo u Registar Organizatora obrazovanja odraslih.

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo je Rješenjem br. 11-05/02-34-19119-3/25 od 07. 2. 2025. godine formiralo Ekspertnu komisiju čiji je zadatak bio da razmotri zahtjev i Elaborat, te da dadne stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za formalno i neformalno obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo u skladu sa Zakonom i Odlukom o standardima i normativima za obrazovanje odraslih.

Ekspertna komisija je nakon izučavanja i razmatranja Elaborata dala Stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za formalno i neformalno obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo.

U Zaključku Ekspertne komisije je istaknuto da je Elaboratom potvrđena društvena opravdanost osnivanja pravnog subjekta za formalno i neformalno obrazovanje odraslih - Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo.

Prostorni uvjeti podnosioca zahtjeva su u skladu sa Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa za obrazovanje odraslih.

Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo ima zaposlene nastavnike koji su individualno i u grupama sticali znanja o radu sa odraslim osobama (andragoška znanja) kroz dugogodišnje vanredno školovanje odraslih osoba za sticanje kvalifikacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija.

Imajući u vidu činjenicu da se radi o proširenju djelatnosti već registrirane javne ustanove, osim odobravanja Elaborata i utvrđivanja društvene opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene, nakon donošenja Zaključka Vlade Kantona Sarajevo, bilo je neophodno shodno Zakonu o ustanovama, pripremiti prijedlog odluke o proširenju djelatnosti, koju će donijeti Skupština Kantona Sarajevo u svojstvu osnivača.

III - PRIJEDLOG ODLUKE SKUPŠTINE KANTONA SARAJEVO

Na osnovu izloženog predlažemo Skupštini Kantona Sarajevo da donese Odluku o proširenju djelatnosti Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo na djelatnost obrazovanja odraslih.

IV - POTREBNA FINANSIJSKA SREDSTVA

Za sprovođenje ove odluke nisu potrebna dodatna finansijska sredstva.

Prilozi:

1. Zahtjev za izdavanje prethodne saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo za osnivanje pravnog subjekta - ustanove za obrazovanje odraslih;
2. Odluka o proširenju djelatnosti Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo;
3. Završni izvještaj sa Stručnim mišljenjem Ekspertne komisije;
4. Izvod iz Zakona o obrazovanju odraslih;
5. Izvod iz Zakona o ustanovama;
6. Izvod iz Zakona o Vladi Kantona Sarajevo.

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

*Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn
Sarajevo*

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO

*High school for textile, leather and design
Sarajevo*

Djel. br. 02-413/2025
Sarajevo, 28.2.2025. godine

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO
MINISTARSTVO ZA ODGOJ I OBRAZOVANJE
Ulica Reisa Džemaludina Čauševića broj 1; 71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

PRIM. BROJ	04-03-2025	Redni broj	3172
11	34		

05-03-2025

-05-

Predmet: Zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih, te upis JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo u Registar Organizatora obrazovanja odraslih;

Na osnovu odredbi Zakona o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“ br.40/15, 40/20), članova 13., 17., 18., 19., 22. i 23., podnosimo zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih, kao i za upis JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo u Registar Organizatora obrazovanja odraslih.

Uz zahtjev prilažemo:

- Odluka o proširenju djelatnosti i osnivanju organizatora obrazovanja odraslih
- Elaborat o opravdanost proširenja djelatnosti i osnivanja Organizatora obrazovanja odraslih;

S poštovanjem,

DIREKTOR:

doc.dr. Samir Pačavar

Na osnovu člana 13, 14. i 16. Zakon o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20 i člana 108. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj 27/24), Školski odbor Javne ustanove Srednje škole za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo na sjednici održanoj 13.12.2024. godine jednoglasno donosi:

O D L U K U

o proširenju djelatnosti JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn u Sarajevu

I

Ovom odlukom proširuje se djelatnost Javne ustanove Srednje škole za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo.

II

Osnivač organizatora obrazovanja odraslih je Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, sa sjedištem u Sarajevu, ul. Medrese br: 9.

III

Škola proširuje svoju djelatnost na realizaciji programa za formalno i neformalno obrazovanje.

IV

Škola po obliku organizovanja i pravnom statusu je Javna ustanova, te će se finansiranje iste vršiti iz sredstava-uplata polaznika, donacija, projekata i drugih izvora u skladu sa Planom obrazovanja.

V

Škola će obrazovanja odraslih realizirati u skladu sa članom III iz ove odluke.

VI

Nastavnici i predavači koji su kvalificirani za realizaciju programa planiranog obrazovanja odraslih su radnici škole sa dužim radnim iskustvom na navedenim poslovima.

VII

Škola će za realizaciju programa iz člana III angažovati uposlenike škole sa andragoškim kompetencijama u radu, školsku zgradu sa opremljenim učeničkim radionicama i kabinetima, fiskulturnom salom i školskim dvorištem. Ukupna površina školske zgrade je 1845,28 m², a sa dvorištem površina iznosi 2048 m².

VIII

1. Lice koje predstavlja i zastupa školu kod obrazovanja odraslih je direktor škole.
2. Direktor škole posjeduje ovlaštenja u okviru registrovane djelatnosti, upisanih u registar nadležnog suda.
3. Direktor u okviru ovlaštenja definiranih odredbama Zakona o obrazovanju odraslih i drugim podzakonskim aktima kojima se uređuje djelatnost srednjeg obrazovanja, organizira i rukovodi odgojno – obrazovnim radom.
4. Direktor obavlja sljedeće poslove, kao organizator obrazovanja odraslih:
 - a) odgovoran je za zakonitost rada i stručni rad škole,
 - b) utvrđuje raspored andragoških radnika i drugih radnika škole na određene poslove

- c) vodi posebnu andragošku dokumentaciju i evidenciju,
- d) potpisuje svjedodžbe, diplome i druga akta u školi,
- e) vrši i druge poslove utvrđene relevantnim propisima koje donosi Ministar.

IX

Škola će kao organizator obrazovanja odraslih u roku od 3 (tri) mjeseca od dana upisa u Registar organizatora obrazovanja odraslih KS, donijeti potrebne akte za realizaciju programa za obrazovanje odraslih i riješiti druga pitanja od značaja za rad organizatora obrazovanja.

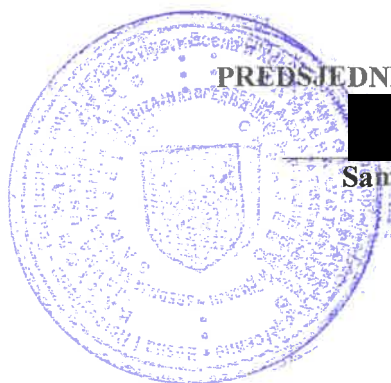
X

Odluka stupa na snagu danom donošenja.

O B R A Z L O Ž E N J E:

U skladu sa odredbama Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20) definisan je postupak osnivanja i rada institucija za obrazovanje odraslih. U skladu sa odredbama člana 16. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20), Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, kao škola koja je u svom dosadašnjem radu obrazovala vanredne polaznike, pristupila je aktivnostima vezanim za proširenje djelatnosti na djelatnost obrazovanja odraslih.

Na osnovu naprijed navedenog donesena je odluka kao u dispozitivu.

ZAMJENIK

PREDSJEDNIKA ŠKOLSKOG ODBORA

Samir Medošević

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
KANTON SARAJEVO

Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
CANTON SARAJEVO

High school for textile, leather and design Sarajevo

ELABORAT

**O PROŠIRENJU DJELATNOSTI I OPRAVDANOSTI OSNIVANJA ORGANIZATORA
OBRAZOVANJA ODRASLIH U OKVIRU JU SREDNJA ŠKOLA ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN
U SARAJEVU**

1. Uvod

„Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo“ je osnovana davne 1960. godine, tada je nosila naziv Radna organizacija „Tekstilni školski centar“, kao prva tekstilna škola u BiH i bila je locirana na Čengić-Vili, Podgorska br. 13.

Od 1988. godine škola se nalazi na današnjoj adresi, u zgradi bivše Osnovne škole „Esad Ferušić“. Neometan rad škole, u svim njenim fazama, tekao je do 1992. godine kada nastupa agresija na nezavisnu državu Bosnu i Hercegovinu, kada je 108. motorizovana brigada smještena u prostorijama škole. 1994. godine Brigada je izmještena i učenici se vraćaju u svoj objekat. Nakon rata, u školskoj 1997/98. uočljiva je stabilizacija nastave i upisa u poslijeratnom periodu o čemu govori 692 upisana učenika. 1995. godine škola mijenja naziv u JU „Mješovita srednja tekstilna škola“ i bavi se tehničkim i stručnim obrazovanjem.

Od 2009. godine škola egzistira pod nazivom JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo“.

Od svog osnivanja, škola je u intenzivnoj saradnji sa mnogim društveno-privrednim subjektima u državi. Danas saraduje sa: „PLUSMINUS STUDIO“ Sarajevo, „MODEL MADNESS FASHION MANUFACTURE“ Sarajevo, „BADRO“ D.O.O., Obrtnička radnja „Golden Hands“, Društvo sa ograničenom odgovornošću za proizvodnju uniforme i modne konfekcije, trgovinu i usluge Sarajevo „USLUŽNOST“, OR „ZLATNA NIT“, Obrtnička djelatnost „Kaftan“, zajednička obrtnička djelatnost „Klupko“, BELISIMA D.O.O., MITEK D.O.O., Erem Tex D.O.O., O.D. „JANARTA“...

Navedena saradnja je dovela do unapređenja u realizaciji nastavnih planova i programa po kojima se učenici obrazuju, a naročito je oplemenila rad u školskim radionicama.

Također, prateći potrebe tržišta, škola je kontinuirano radila na stvaranju uvjeta za kvalitetnu realizaciju nastavnog procesa, te je mijenjala postojeće nastavne planove i programe i uvođila nove, za nova stručna zvanja i zanimanja.

Tako su revidirani nastavni plan i program za:

- zanimanje krojač - 1994, 1995, te 2014. godine,
- zvanje tekstilni tehničar konfeksionar – 1999. te 2014. godine.

Također su urađeni novi nastavni planovi programi i uvedena nova zvanja i zanimanja:

- tekstilni tehničar konstruktor-modelar - 1997, čiji je nastavni plan i program izmijenjen 2014. godine,
- dizajner tekstila i odjeće – 2014. i
- hemijski čistač 2014. godine.

Od ove školske godine, 2024/2025, prateći potrebe tržišta rada i savremene tokove u obrazovanju, urađen je novi nastavni plan i program i uveden novi smjer četvrtog stepena, projektant odjeće na računaru.

Od 1998. godine u školi se periodično organizuje Kurs krojenja.

U školi se u kontinuitetu radi na stvaranju i poboljšanju materijalnih uvjeta za rad. Tako je postavljena vanjska termotolarija 2006. godine, rekonstrukcija kotlovnice je urađena 2018. godine, sanacija krova je izvršena 2021. godine. Ove godine, 2024, završeni su radovi na renoviranju sportske sale i školske kuhinje.

Također, kontinuirano se radi na osavremenjavanju školskih radionica i kabineta, kroz nabavku strojeva za šivanje, parnih pegli i različitih nastavnih učila, računara i informatičkih programa. A 2019. godine su u jednoj školskoj radionici u potpunosti nabavljeni novi šivaći strojevi. 2023. godine je opremljen kabinet za konstrukcije odjeće, kabinet za informatiku u struci opremljen sa računarima koji su donacija Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, te je renovirana školska biblioteka. Trenutno, škola raspolaže sa četiri adekvatno opremljene radionice za izvođenje praktične nastave, kabinetima informatike, informatike u struci i konstrukcija odjevnog konfekcionara. Rješenjem je utvrđeno da JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“ ispunjava uvjete za obrazovanje redovnih i vanrednih učenika u skladu sa odgovarajućim Nastavnim planom i programom. Učenici se obrazuju za:

Tekstilna struka

Stručno zvanje, IV stepen:

- Dizajner tekstila i odjeće,
- Projektant odjeće na računaru,
- Tekstilni tehničar konstruktor modelar,
- Tekstilni tehničar konfekcionar,
- Tekstilni tehničar mehaničkog smjera,
- Tekstilni tehničar hemijsko oplemenjivačkog smjera.

Stručno zanimanje, III stepen:

- Krojač,
- Hemijski čistač.

Kožarska struka

Stručno zvanje, IV stepen:

- Kožarski tehničar.

Stručno zanimanje, III stepen:

- Obučar.

V stepen:

- Krojač-majstor.

1.1. Podaci o osnivaču

Naziv: JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“

Sjedište: Medrese br. 9, Sarajevo

Tel.: 033 531 675

e-mail: tekstilnaskola@bih.net.ba

web: www.msts.edu.ba

JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“ Sarajevo je upisana u Registar srednjih škola pod rednim brojem 27. na strani 27. od 26. 4. 2010. godine Službene novine Kantona Sarajevo br. 9/10 kojeg vodi Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.

Škola je upisana u Sudski registar kod Općinskog suda u Sarajevu pod brojem: 065-0-Reg-22-003263 od 04. 10. 2022. godine.

2. Lice ovlašteno za zastupanje škole

Direktor škole: doc. dr. Samir Pačavar

3. Ciljevi

Obrazovanje odraslih se organizira i provodi, prema Članu 5. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20), u skladu sa sljedećim ciljevima:

- povećanje vrijednosti ljudskog kapitala u BiH, kroz poboljšanje obrazovne i kvalifikacione strukture stanovništva u BiH;
- izgradnja društvenog ambijenta za održivi društveno-ekonomski razvoj društva;
- postizanje veće zapošljivosti i povećanje profesionalne fleksibilnosti radno aktivnog stanovništva i njegove veće mobilnosti na domaćem i svjetskom tržištu rada;
- unapređenje kvaliteta života, ličnog, porodičnog, socijalnog i prirodnog okruženja;
- omogućavanje daljnjeg obrazovanja i obuke, odnosno mogućnosti dokvalifikacije, prekvalifikacije, specijalizacije i kontinuiranog stručnog usavršavanja tokom cijelog radnog vijeka;
- obrazovanje i sticanje znanja i vještina u skladu sa ličnim sposobnostima, afinitetima i životnom dobi pojedinca;
- omogućavanje sticanja dodatnih kompetencija u struci;
- zadovoljavanje potreba tržišta rada specifičnim obrazovanim kadrovima;

4. Vrste programa za obrazovanje odraslih

Ciljeve navedene u prethodnom dijelu elaborata namjeravamo postići kroz realiziranje programa za sticanje srednjeg obrazovanja, programa dokvalifikacije, prekvalifikacije, program sticanja ili unapređenja ključnih kompetencija, programa obrazovanja i osposobljavanja u okviru istog zanimanja radi sticanja posebnih znanja i vještina neophodnih za određene poslove, te programa usavršavanja nakon završenog inicijalnog obrazovanja ili tokom radnog vijeka koji će pojedincu pomoći da poboljša ili aktuelizira svoja već stečena znanja i kompetencije, da stekne nove kompetencije u pogledu profesionalnog napredovanja i da se lično i profesionalno usavršava.

4.1. Planirani programi obrazovanja odraslih

Za sticanje formalnog obrazovanja koriste se nastavni planovi i programi za redovne učenike usklađeni sa standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih za koje je škola registrovana.

- a) Program za sticanje srednje stručne spreme
 - Redovna nastava i
 - Instrukтивно-konsultativna nastava.

- b) Program prekvalifikacije polaznika (treći i četvrti stepen)
 - Redovna nastava,
 - Instrukтивно-konsultativna nastava,
 - Praktičan rad,
 - Druge primjerene načine - instrukтивna nastava.

- c) Program dokvalifikacije polaznika,
 - Redovna nastava,
 - Instrukтивно-konsultativna nastava,
 - Dopisno-konsultativna nastava ,
 - Praktičan rad,
 - Druge primjerene načine

4.1.1. Program za sticanje srednje stručne spreme (sticanje prvog obrazovanja) i Program prekvalifikacije polaznika

Programi formalnog obrazovanja odraslih za sticanje srednje stručne spreme i prekvalifikacije u JU „Srednjoj školi za tekstil, kožu i dizajn“ Sarajevo se realiziraju kroz sljedeća zanimanja:

Tekstilna struka (IV stepen):

- Dizajner tekstila i odjeće,
- Projektant odjeće na računaru,
- Tekstilni tehničar konstruktor modelar,
- Tekstilni tehničar konfekcionar,
- Tekstilni tehničar mehaničkog smjera i
- Tekstilni tehničar hemijsko oplemenjivačkog smjera

Kožarska struka (IV stepen):

- Kožarski tehničar.

Tekstilna struka (III stepen):

- Krojač i
- Hemijski čistač.

Kožarska struka (III stepen):

- Obučar.

4.1.2. Program dokvalifikacije

➤ Redovna nastava

Prema Članu 36. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20) polaznici su obavezni prisustvovati redovnoj nastavi; te prema članu 4 Pravilnika o načinu organizovanja, provođenja, dužini trajanja, potrebnom fondu sati za sticanje srednje stručne spreme, programa prekvalifikacije, programa osposobljavanja i programa brze obuke za potrebe poslodavca („Sl. novine Kantona Sarajevo“, br 25/19) redova nastava se organizuje u procentu od 60% od ukupnog fonda sati utvrđenih programom obrazovanja odraslih.

Program formalnog obrazovanja odraslih će se realizovati kroz organizovanje redovne nastave koja obuhvata: uvođenje polaznika u obrazovni rad, predavanje određenih nastavnih jedinica – tema, vježbe i praktičnu nastavu, upute za grupni i samostalni rad. Nastava je prilagođena životnoj dobi polaznika, njihovom radnom iskustvu i predznanju. Prilikom redovne nastave, koriste se udžbenici i drugi didaktički materijali (nastavna pisma, tablice, modeli i dr.) koje polaznici dobivaju za svaki nastavni program, odnosno nastavni predmet.

Obrazovanje odraslih u redovnoj nastavi organizira se i izvodi prema usvojenim nastavnim planovima i programima za obrazovanje odraslih.

Polaznik je obavezan prisustvovati redovnoj nastavi o čemu se vodi evidencija. Odsustvo sa nastave moguće je pravdati ljekaskim opravdanjem ili potvrdom poslodavca o spriječenosti prisustva nastavi. Na osnovu izvještaja nastavnika o pohađanju redovne nastave, direktor Škole odobrava polaznicima da pristupe polaganju ispita.

Redovna nastava će se održavati u :

- ✓ učionicama opće namjene koje imaju odgovarajuće učeničke radne stolove sa stolicama za svakog polaznika,
- ✓ učionicama za nastavu iz informatike,
- ✓ školskoj sportskoj dvorani,
- ✓ učionici opremljenoj sa audio i videosredstvima, nepokretnom ili prenosivom pločom, platnom ili zidom za projekciju i drugim nastavnim sredstvima i pomagalicama neophodnim za realizaciju programa,
- ✓ učionici opremljenoj stolovima za konstrukciju odjeće i izradu šablona za odjevne predmete,
- ✓ školskoj laboratoriji za izvođenje laboratorijskih vježbi,
- ✓ školskim radionicama za izvođenje praktične nastave, ili radionice kod privrednih subjekata ili javnom sektoru, zavisno od programa koji polaznik pohađa.

➤ Konsultativno-instruktivna nastava

Za polaznike koji nisu u mogućnosti prisustvovati redovnoj nastavi organizira se instruktivno-konsultativna nastava najviše 30% od ukupnog fonda sati utvrđenih programom obrazovanja odraslih, a prema članu 4 Pravilnika o načinu organizovanja, provođenja, dužini trajanja, potrebnom fondu sati za sticanje srednje stručne spreme, programa prekvalifikacije, programa osposobljavanja i programa brze obuke za potrebe poslodavca („Sl. novine Kantona Sarajevo“, br . 25/19).

Oblik realizacije nastavnog procesa konsultativno-instruktivne nastave je predviđen za polaznike koji nisu u mogućnosti svakodnevno prisustvovati redovnoj nastavi. Ovaj vid nastave će biti zastupljen sa najviše 30% od ukupno predviđenog trajanja nastave.

Konsultativno-instruktivna nastava obuhvata: uvođenje polaznika u obrazovni rad, predavanje određenih nastavnih jedinica – tema, vježbe i praktičnu nastavu, upute za samostalni rad. Nastava je prilagođena životnoj dobi polaznika, njihovom radnom iskustvu i predznanju. Kako bi polaznici što uspješnije savladali gradivo koje je izloženo u udžbenicima i drugim didaktičkim materijalima, treba da prisustvuju grupnim konsultacijama iz svih nastavnih predmeta koje škola organizira.

Polaznik je obavezan prisustvovati konsultativno-instruktivnoj nastavi o čemu nastavnici vode evidenciju i pišu izvještaje za svaki nastavni predmet. Na osnovu izvještaja nastavnika o pohađanju instruktivno-konsultativne nastave, direktor škole odobrava polaznicima prisustvo ispitima.

Konsultativno-instruktivna - nastava će se održavati :

- ✓ učionicama opće namjene koje imaju odgovarajuće učeničke radne stolove sa stolicama za svakog polaznika,
- ✓ učionicama za nastavu iz informatike,
- ✓ školskoj sportskoj dvorani,
- ✓ učionici opremljenoj sa audio i videosredstvima, nepokretnom ili prenosivom pločom, platnom ili zidom za projekciju i drugim nastavnim sredstvima i pomagalicama neophodnim za realizaciju programa,
- ✓ učionici opremljenoj stolovima za konstrukciju odjeće i izradu šablona za odjevne predmete,
- ✓ školskoj laboratoriji za izvođenje laboratorijskih vježbi,
- ✓ školskim radionicama za izvođenje praktične nastave, ili radionice kod privrednih subjekata ili javnom sektoru, zavisno od programa koji polaznik pohađa.

➤ **Dopisno-konsultativna nastava**

Dopisno- konsultativna nastava će se organizovati za one polaznike koji su se zbog fizičke i prostorne udaljenosti opredjelili za samostalno učenje, prema Članu 36. stav 5. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20),

➤ **Praktičan rad**

Nastava će se izvoditi u savremeno opremljenim školskim radionicama u kojima će polaznici razvijati praktične i kreativne vještine koje su neophodne za obavljanje složenih radnih zadataka. Polaznici su obavezni prisustvovati praktičnoj nastavi u punom fondu predviđenih sati o čemu se vodi evidencija. Nastava je prilagođena životnoj dobi polaznika, njihovom radnom iskustvu i predznanju.

Praktična nastava će se održavati u :

- ✓ učionicama opće namjene koje imaju odgovarajuće učeničke radne stolove sa stolicama za svakog polaznika,
- ✓ školskoj laboratoriji za izvođenje laboratorijskih vježbi,
- ✓ školske radionice za izvođenje praktične nastave, ili radionice kod privrednih subjekata, zavisno od programa koji polaznik pohađa, koje odgovaraju standardima i normativima predviđenim zakonom o obrazovanju odraslih,

Privredni subjekti sa kojima škola ima sklopljene ugovore o izvođenju praktične nastave su: „BADRO“ d.o.o., Sarajevo; Obrtnička djelatnost „PLUSMINUS STUDIO“; Samostalna obrtnička djelatnost „MODEL MADNESS FASHION MANUFACTURE“; „Eco Company“ d.o.o. Sarajevo. Škola takođe ima u planu sklopiti ugovore o izvođenju praktične nastave u radionicama slijedećih privrednih subjekata: „Salteks“ d.o.o. Sarajevo, „Bellissima“ d.o.o. i „Hoteltex“ d.o.o. Sarajevo.

4.2. Programi neformalnog obrazovanja odraslih

Program neformalnog obrazovanja odraslih organizuje se s ciljem usavršavanja, specijalizacije i unapređenja kompetencija, a u skladu s posebnim programima koji odraslima jačaju prilike na tržištu rada, olakšavaju njihovu društvenu integraciju ili doprinose njihovom vlastitom razvoju i „samoostvarenju“.

JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“ u Sarajevu, namjerava vršiti obrazovanje odraslih za sljedeće programe neformalnog obrazovanja odraslih kroz programe osposobljavanja:

- Program obuke za šivanje lake konfekcije,
- Program obuke za rad na specijalnim šivaćim strojevima,
- Program obuke za rad na šivaćim automatima,
- Programi obuke za rad na parnim strojevima,
- Programi obuke za izradu ukrasnih šavova,
- Programi obuke za izradu ukrasnih detalja od tekstila i kože,
- Programi obuke za šivanje proizvoda od kože.

JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“ u Sarajevu, namjerava vršiti obrazovanje odraslih za sljedeće programe neformalnog obrazovanja odraslih kroz programe usavršavanja:

- Programi obuke za izradu šablona,
- Programi obuke za modeliranje krojnih dijelova,
- Programi obuke za šivanje teške konfekcije,
- Programi obuke za organizaciju poslovanja u krojačnici,
- Programi obuke za organizaciju poslovanja u šivaonici,
- Programi obuke za organizaciju poslovanja u doradi,
- Programi obuke za ispitivanje kvalitete materijala,
- Programi obuke za poznavanje tekstilnih materijala,
- Programi obuke za normiranje radnika,
- Programi obuke za oblikovanje radnog mjesta,
- Programi obuke za krojenje kože,
- Programi obuke za izradu obuće,
- Programi obuke za kreiranje modnih odjevnih predmeta,
- Programi obuke za izradu krojnih slika,
- Programi obuke za projektovanje tekstila.

JU „Srednja škola tekstil, kožu i dizajn“ planira realizirati sljedeće programe neformalnog obrazovanja odraslih:

- Program formalnog obrazovanja odraslih: osposobljavanje za zvanje tekstilni teničar konstruktor-modelar,
- Program formalnog obrazovanja odraslih: osposobljavanje za zanimanje krojač,
- Program formalnog obrazovanja odraslih: osposobljavanje za zanimanje obućar,
- Program formalnog obrazovanja odraslih: osposobljavanje za zanimanje hemijski čistač i
- Program neformalnog obrazovanja odraslih: osposobljavanje za zanimanje šivač

5. Potrebe društva za obrazovanjem odraslih

Mogućnosti zapošljavanja polaznika nakon završenog formalnog i neformalnog programa obrazovanja odraslih su realne. Dosadašnje iskustvo saradnje sa privrednim subjektima kod kojih učenici izvode praktičnu nastavu se pokazalo pozitivno. Ti učenici bi nakon završetka obrazovanja nerijetko se zaposlili u preduzećima u kojima su izvodili praktičnu nastavu tokom školovanja.

U Sarajevu djeluje desetak privrednih subjekata koji se bave proizvodnjom odjeće i koji traže krojače, šivače i tekstilne tehničare konstruktore-modelare. Takođe potreba za ovim radnicima postoji i na širem području. Nadalje, mladi koji nemaju završeno srednje obrazovanje ili su iz nekog razloga prekinuli redovno školovanje imaju mogućnost da završetkom programa formalnog obrazovanja odraslih steknu srednju stručnu spremu, a, što je još važnije, znanja, vještine i kompetencije kojima mogu izaći na tržište rada.

Napominjemo da već postoji interes poslodavaca za kvalifikovanim tekstilnim tehničarem konstruktorom-modelarom, dizajnerom tekstila i odjeće, krojačima, ali i za radnicima osposobljenim programima neformalnog obrazovanja kao što su šivači lake konfekcije, radnici osposobljeni za rad na specijalnim šivaćim strojevima, šivaćim automatima i drugi.

6. Profil i stepen stručne spremlje koji se stiče po završetku obrazovanja

Profil i stepen stručne spremlje koji se stiče po uspješnom završetku formalnog obrazovanja odraslih po pojedinim programima navedenim u tački 4. definirani su u samim programima.

Provjera znanja, vještina i sposobnosti stečenih obukom vrši se kontinuirano tokom obuke planiranim testovima i na završnom ispitu koji se sastoji od teorijskog testa i praktičnog radnog zadatka odnosno maturalnog rada. Svim polaznicima koji sa uspjehom polože završni ispit, izdaje se odgovarajuća javna isprava, u skladu sa Pravilnikom o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih (Službene novine KS br.24/16).

Program za sticanje srednje stručne spremlje

Obuka po programu za sticanje srednje stručne spremlje trajat će u skladu sa Članom 50. tačka 3. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20).

Nakon završenog Programa za sticanje srednje stručne spremlje polazniku se izdaje svjedočanstvo i na kraju obrazovanja diploma koja ima istu važnost kao isprava stečena redovnim školovanjem

Program prekvalifikacije će omogućiti obrazovanje i osposobljavanje polazniku koji je stekao neko stručno zvanje odnosno zanimanje da stekne novo zanimanje ili novu profesionalnu djelatnost.

Nakon završenog programa prekvalifikacije polazniku će se izdati svjedočanstvo i diploma koja ima istu važnost kao isprava stečena redovnim školovanjem, a u skladu Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20)

Obuka po programu prekvalifikacije traje u skladu sa čl. 50. tačka 3 Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20)

Program prekvalifikacije provodi se na osnovu programa propisanih za redovno obrazovanje, za polaznike sa stečenom stručnom spremom za jedno zanimanje, radi sticanja stručne spremlje istog obrazovnog nivoa za novo zanimanje, te za polaznike sa stečenom srednjom školskom spremom radi sticanja srednje stručne spremlje. Programom prekvalifikacije u istom stručnom području utvrđuju se razlike stručnih predmeta između programa već stečenog zanimanja i stručnog programa za novo zanimanje.

Programom prekvalifikacije iz jednog u drugo stručno područje, odnosno programom prekvalifikacije za polaznike sa stečenom srednjom školskom spremom radi sticanja srednje stručne spreme utvrđuju se sve programske razlike, prema članu 13. Odluke o o standardima i normativima za realizaciju programa za obrazovanje odraslih („Sl. novine Kantona Sarajevo“, broj: 32/16)

Dokvalifikacija polaznika

Dokvalifikacija je dodatno stručno obrazovanje prema posebno utvrđenim diferenciranim programima, radi sticanja višeg stepena kvalifikacije u okviru istog zanimanja, prema Članu 4. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20).

Majstorski ispit

Obrazovanje za obavljanje obrta za koje je majstorski ispit predviđen kao dalja kvalifikacija izvodi se prema programu koji donosi nadležni kantonalni ministar obrazovanja na prijedlog srednje stručne škole ili ustanove za obrazovanje odraslih i Obrtničke komore Federacije Bosne i Hercegovine. U izradi prijedloga programa Komora učestvuje samo u formulisanju praktičnog dijela majstorskog ispita. Majstorskom ispitu mogu pristupiti lica koja su završila odgovarajuću srednju stručnu školu, odnosno odgovarajući javno važeći obrazovni program i imaju najmanje dvije godine radnog iskustva u obrtu za koji žele polagati majstorski ispit, kao i lica koja nisu završila odgovarajuću srednju školu, ali imaju najmanje pet godina radnog iskustva u obrtu za koji žele polagati majstorski ispit. Polaganje se vrši u skladu sa Članom. 42. Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije Bosne i Hercegovine“ 75/21). Preduslov je da polaznik mora imati odgovarajuću stručnu spremu i najmanje tri godine radnog iskustva u obrtu za koji želi polagati Majstorski ispit, a lica koje ima neodgovarajuću stručnu spremu mora imati najmanje pet godina na poslovima za koje žele polagati Majstorski ispit.

Obuka po programu dovalifikacije traje u skladu Članom 50. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20);
Nakon završenog programa dokvalifikacije polazniku se izdaje svjedočanstvo i diploma.

Programi neformalnog obrazovanja odraslih obuhvata obrazovanje polaznika njihovom usavršavanju, specijalizaciji i dopunjavanju znanja, vještina i sposobnosti prema posebnim programima koje odraslima jačaju prilike na tržištu rada, olakšavaju njihovu društvenu integraciju ili doprinose njihovom vlastitom razvoju i „samoostvarenju“.

Polaznicima nakon završetka programa i provjere znanja, vještina i sposobnosti će se izdati javne isprave.

7. Opći i posebni uvjeti utvrđeni standardima i normativima

Potrebni i obezbjeđeni prostorni, materijalni, kadrovski i drugi uvjeti kao i andragoške osnove za realizaciju navedenih programa u tački 4. pod 1. i 2. definisani su u sadržajima pojedinih programa. Škola posjeduje sve potrebne prostorne, materijalne i kadrovske resurse za realizaciju svih navedenih programa. Također, Škola ima potpisane Ugovore sa odgovarajućim organizacijama za realizaciju dijelova obuke koje nije moguće realizirati u Školi ili je prema standardima obavezno realizirati na stvarnim/autentičnim uređajima i u autentičnim sredinama. Privredni subjekti sa kojima škola ima sklopljene ugovore o izvođenju praktične nastave su: „BADRO“ d.o.o., Sarajevo; Obrtnička djelatnost „PLUSMINUS STUDIO“; Samostalna obrtnička djelatnost „MODEL MADNESS FASHION MANUFACTURE“; „Eco Company“ d.o.o. Sarajevo.

Škola takođe ima u planu sklopiti ugovore o izvođenju praktične nastave u radionicama slijedećih privrednih subjekata: „Salteks“ d.o.o. Sarajevo, „Bellissima“ d.o.o. i „Hoteltex“ d.o.o. Sarajevo.

Škola ima dugogodišnje iskustvo u obrazovanju odraslih kroz različite programe dokvalifikacije, prekvalifikacije, osposobljavanja, usavršavanja, kurseva i drugih oblika obrazovanja odraslih o čemu postoji odgovarajuća dokumentacija.

U cilju kontinuiranog andragoškog stručnog usavršavanja škola će u saradnji sa odgovarajućim organizacijama i institucijama najmanje jednom godišnje organizirati andragoško stručno usavršavanje nastavnog kadra kroz različite oblike predavanja, radionica i seminara.

7.1. Prostorni i materijalni standardi

JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“ osigurava uvjete za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih predviđenim Članom 17. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20), time zadovoljava prostorne i materijalne standarde u pogledu vlastitog prostora i to:

- ❖ Osiguranog radnog prostora po polazniku u učionici opće namjene: škola raspolaže sa pet učionica opće namjene svaka površine 51,8 m²
- ❖ Osiguranog radnog prostora po polazniku i broju specijaliziranih učionica za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje:
 - kabinet likovne kulture/kabinet za crtanje i slikanje površine 51,8 m² opremljen je učeničkim stolovima i stolicama, projektorom, računarom i 8 štafelaja;
 - kabinet za izvođenje nastave stranih jezika koji posjeduje „pametnu tablu“ je površine 53,6 m²;
 - kabinet za izvođenje nastave za nastavni predmete Konstrukcije odjevne konfekcije i nastavni predmet Modeliranje i šabloniranje konstrukcije površine 53,6 m² opremljen je potrebnim priborom, stolovima za konstrukciju odjeće, učeničkim stolicama, projektorom i računarom ;
 - radionica br. 1 za izvođenje praktične nastave površine 53,5 m² opremljena je sa 6 univerzalnih šivaćih strojeva, 2 specijalna šivaća stoja, stolom za krojenje i pripremu za šivanje te jednom ručnom peglom;
 - radionica br. 4 za izvođenje praktične nastave površine 53,3 m² opremljena je sa 5 univerzalnih šivaćih strojeva, 2 specijalna šivaća stoja, stolom za krojenje i pripremu za šivanje te jednom ručnom peglom;
 - posebne specijalizirane učionice, za izvođenje programa obrazovanja odraslih za osposobljavanje za rad na računarima, površine 51,8 m² opremljene sa 12 računara i projektorom;
 - posebne specijalizirane učionice, za izvođenje programa obrazovanja odraslih za osposobljavanje za rad na računarima, površine 24,2 m², opremljene sa projektorom i 12 računara
 - posebne specijalizirana učionica za izvođenje nastave iz laboratorijskih vježbi opremljenu mikroskopima, vagama, laboratorijskim priborom, potrebnim hemikalijama i uzorcima tekstilnih materijala te računarom i projektorom; površine 64 m²;
- ❖ Osiguranog prostora za individualni rad s polaznicima površine 5,79 m²,
- ❖ Prostorije za direktora,
- ❖ Prostora za nastavnike,
- ❖ Prostora za administrativno - tehničko osoblje,
- ❖ Prostoriju za arhivu površine 34,2 m²,

- ❖ Sanitarnih čvorova za žene i muškarce ukupne površine 66,6 m²,
- ❖ Biblioteka sa čitaonicom opremljene računarom i stručnom literaturom.

Ustanova će za pojedine programe organizovati izvođenje praktične nastave u prostorima druge pravne ustanove, o čemu će sklopiti poseban ugovor o izvođenju iste.

7.2. Kadrovski standardi

Direktor je poslovodni i stručni voditelj škole.

Ustanova smo koja ima iskustava sa obrazovanjem odraslih, te smo s obzirom na naše dugogodišnje iskustvo svjesni činjenice da s polaznicima trebamo raditi na otklanjanju prepreka za povratak odraslih u obrazovni proces.

Razvili smo jednostavne modele rada u procesu obrazovanja odraslih utemeljene na andragoškoj praksi da pomognemo polaznicima u procesu učenja i potičemo ih na njihovoj ustrajnosti u namjeri da završe srednju školu. Naši nastavnici pomažu polaznicima u savladavanju gradiva i učenju. Školska biblioteka je dostupna polaznicima, a samim tim i školska literatura za učenje.

Nastavnici „Srednje škole za tekstil, kožu i dizajn“ su individualno i grupno sticali znanja u radu sa odraslim osobama (andragoška znanja) kroz dugogodišnje vanredno školovanje odraslih osoba za sticanje kvalifikacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija.

Na realizaciji programa formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih biće uključeni profesori opće-obrazovne nastave (18), stručno-teoretske nastave (8) i praktične nastave (7). Njihovo obrazovanje, zvanje i godine radnog iskustva dati su u tabeli 1.

Tabela 1. Evidencija nastavnika sa stručnom spremom

r/ b	IME I PREZIME	Završen	Profil	Stručna sprema	Nastavni predmet koji nastavnik predaje	Pune godine radnog staža sa 1. 9. 2024.
		Fakultet/ akademija/ škola				
1	2	3	4	5	6	
1.	Karić Selma	Filozofski fakultet – književnost naroda i narodnosti Jugoslavije	Profesor bosanskog jezika i književnosti	VSS VII	Bosanski jezik i književnost	18
2.	Ganić Amra	Filozofski fakultet	Profesor engleskog jezika	VII	Engleski jezik	14
3.	Đozo Sanela	Filozofski fakultet	Profesor povijesti	VSS	Historija	10

VII					
4.	Ahmethodžić Alma	Filozofski fakultet	Magistar međunarodnih studija	VSS	Kultura religije 12
5.	Mulić Elbasa	Teološki fakultet	Profesor vjeronauke	VSS	Vjeronauka 11
6.	Aruković Zulfo	Fakultet za fizičku kulturu	Profesor tjelesnog	VSS Dr	Tjelesni i zdravstveni odgoj 27
7.	Medošević Samir	Prirodno matematički fakultet	Profesor matematike	VSS VII	Matematika 21
8.	Jovanović Melita	Prirodno matematički fakultet – matematika	Profesor matematike	VSS VII	Fizika 15
9.	Gagula Sunita	Elektrotehnički i fakultet	Informatika	VSS VII	Informatika 4
10.	Kološ Dženita	Prirodno matematički fakultet – hemija	Hemija	VSS VII	Hemija 6
11.	Likić Merima	Prirodno matematički fakultet – biologija	Biologija	VSS VII	Biologija 14
12.	Almina Gušić	Prirodno matematički fakultet – geografija	Geografija	VSS VII	Geografija 0
13.	Šahman Rasim	Akademija likovnih umjetnosti	Profesor likovne umjetnosti	VSS VII	Likovna kultura 23
14.	Bešlagić Senad	Mašinski fakultet	Inženjer mašinstva	VSS VII	Tehničko crtanje 40
15.	Teparić Edita	Tekstilno tehnološki fakultet	Dipl inženjer tekstila	VSS VII	Stručno teoretski predmeti 28

16	Bašić Aida	Tekstilno tehnološki fakultet	Dipl inženjer tekstila	Mr	Konstrukcije odjeće	27
17	Kozica Behudin	Tekstilno tehnološki fakultet	Dipl inženjer tekstila	VSS VII	Konstrukcije odjeće	25
18	Ramić Dzenana	Tekstilno tehnološki fakultet	Dipl inženjer tekstila	VSS VII	Projekovanje odjeće	24
19	Durmišević Samir	Tekstilno tehnološki fakultet	Dipl inženjer tekstila	VSS VII	Ispitivanje tekstila	23
20	Bahtić Nermin	Tekstilni fakultet u Travniku	Master tekstila	VSS	Konstrukcije odjevne konfekcije	15
21	Omanović Emina	Tekstilni fakultet u Travniku	Master tekstila	VSS	Osnovi tekstilne tehnologije	3
22	Šehić Belma	Fakultet za tehničke studije Travnik	Master tekstila	VSS VII	Crtanje i kreiranje odjeće	0
23	Livadić Mubera	Tekstilno tehnološki fakultet	Beacler tekstila	Beacler	Praktična nastava	32
24	Durmišević Alma	Tekstilno tehnološki fakultet	Beacler tekstila	Beacler	Praktična nastava	22
25	Kulovac Ramiz	Viša tekstilna škola	Inženjer tekstila	VSS VI	Praktična nastava	29
26	Stambol Amela	Tekstilno tehnološki fakultet u Travniku	Beacler tekstila	beacler	Praktična nastava	17
27	Đekić Adisa	Tekstilno tehnološki fakultet	Beacler tekstila	beacler	Praktična nastava	10
28	Delić Aida	Tekstilno tehnološki	Beacler tekstila	beacler	Praktična nastava	18

fakultet					
25 Subašić Selma	Tekstilno tehnološki fakultet	Beacler tekstila	Beacler	Praktična nastava	12

Škola će u buduću u skladu sa članom 44. stav 6. Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20);, organizovati jednom godišnje andragoško stručno usavršavanje za svoje radnike.

Nastavni proces za polaznike organizujemo u popodnevnom satima i navečer zbog polaznika koji su zaposlene osobe, a poštujući njihovu potrebu da upravljaju svojim vremenom, mi se prilagođavamo njihovom slobodnom vremenu.

7.3. Tehničko – higijenski standardi

Prostori ustanove u kojima će se izvoditi programi obrazovanja odraslih zadovoljavaju higijensko-tehničke standarde koji se odnose na:

- ✓ osvjetljenje,
- ✓ osunčanost,
- ✓ prozračivanje,
- ✓ toplinsku zaštitu,
- ✓ zaštitu od buke,
- ✓ akustičnost prostorija za nastavu,
- ✓ grijanje,
- ✓ opskrbu vodom,
- ✓ odvodnju otpadnih voda,
- ✓ električne instalacije,
- ✓ instalacije računalne opreme,
- ✓ zaštitu od požara.

8. Način obezbjeđenja finansijskih sredstava

Obrazovanje odraslih je zajednička odgovornost Kantona, lokalne zajednice, poslodavaca, zaposlenika, privrednih subjekata i stručnih asocijacija, udruženja, obrazovnih ustanova i samih pojedinaca. Iz navedenih razloga i finansiranje obrazovanja odraslih bi se trebalo vršiti iz:

- sredstava poslodavaca;
- sredstava polaznika;
- sredstava pristupnih fondova Evropske unije;
- donacija i drugih izvora.

Sredstva za realizaciju programa obrazovanja odraslih će se obezbjeđivati iz uplata od: polaznika programa, poslodavca, Službe za zapošljavanje, Kantona i jedinica lokalne samouprave, iz fondova Evropske unije, donacija i drugih izvora koji će biti realizirani u skladu sa odredbama Zakona o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20).

Na osnovu navedenog JU „Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn“ će uspostavljati međusektorsku saradnju i socijalni dijalog sa ciljem uspostavljanja adekvatnog sufinansiranja formalnog i neformalnog obrazovanja, odnosno iznalaženja finansijske podrške pojedincima koji se uključuju u proces obrazovanja odraslih.

Škola već posjeduje sve potrebne uslove u pogledu prostora, opreme i kadrova, tako da dodatna sredstva u tu svrhu nisu neophodna. Sredstva za unapređenje uslova obezbijediće se kroz razne projekte sa međunarodnim i domaćim organizacijama, kao i do sada.

Napominjemo da je škola i do sada većinu sredstava za uređenje prostora (radionica i kabineta), kao i za nabavku opreme ostvarivala dodatnim angažmanom njenih zaposlenika kroz različite projekte i donacije.

9. Fotografije

Škola ispunjava i sve propisane standarde i normative za realizaciju programa obrazovanja odraslih. Škola raspolaže optimalnim tehničkim i higijenskim uvjetima prostora, zatim optimalnim prostornim, kadrovskim i materijalnim uvjetima.

Učionica za strane jezike

Kabinet informatike

Kabinet za konstrukcije i modeliranje odjevne konfekcije

Kabinet za informatiku u struci

Radionica br.1

Radionica br.2

Radionica br. 4

Bibliotek

PRILOG

Programa obrazovanja

Organizator redovnu nastavu organizuje u procentu od 60%, u konsultativno-instruktivnoj nastavi najviše 30%, te dopisno konsultativnoj nastavi najmanje 10% od ukupnog fonda sati utvrđenih programom obrazovanja odraslih.

Naziv programa: Tekstilni tehničar konstruktor- modelar

Red. broj	Nastavni predmeti	Godišnji fond sati po razredima			
1.	Bosanski, hrvatski, srpski jezik i književnost	53	53	35	30
2.	Strani jezik	35	35	35	30
3.	Tjelesni i zdravstveni odgoj	35	35	35	30
4.	Historija	35	35		
5.	Građansko obrazovanje / Demokracija i ljudska prava			35	
6.	Sociologija				30
7.	Informatika	35	35		
8.	Matematika	35	35	35	30
9.	Hemija	35			
10.	Fizika		35		
11.	Biologija	35			
12.	Geografija	35			
13.	Likovna kultura	35			
14.	Tehničko crtanje sa nacrtom geometrijom	35			
15.	Tekstilna vlakna	35	35		
16.	Osnovi tekstilne tehnologije	35			
17.	Modeliranje odjeće			35	30
18.	Crtanje i kreiranje odjeće		53		
19.	Konstrukcije odjeće		35	35	60
20.	Strojevi i uređaji u konfekciji			35	
21.	Poznavanje tekstilnih materijala			35	
22.	Estetsko oblikovanje odjeće			70	
23.	Organizacija konfekcijske proizvodnje				30
24.	Ispitivanje tekstila				75
25.	Estetika oblačenja				30
26.	Historija tekstila i kostima				30
27.	Praktična nastava	105	210	210	210

Nastavni predmet: TEKSTILNA VLAKNA

Razred: I
Godišnje časova: 35

A. CILJ NASTAVE: Upoznavanje učenika s vrstama tekstilnih vlakana, načinima njihovog dobivanja, karakteristikama, namjenom i osposobljavanje učenika za njihovo prepoznavanje.

B. ZADACI NASTAVE:

- sticanje osnovnih znanja o tekstilnim vlaknima,
- upoznavanje s načinima dobivanja tekstilnih vlakana,
- upoznavanje s osobinama tekstilnih vlakana,
- upoznavanje učenika s namjenom tekstilnih vlakana,
- shvatanje funkcije tekstilnih vlakana,
- osposobljavanje učenika za prepoznavanje vrsta vlakana.

C. TEMATSKE CJELINE

Redni br. tematske cjeline	časova
1. Uvod u tekstilne sirovine	5
2. Prirodna vlakna (vlakna iz biljaka)	12
3. Identifikacija prirodnih celuloznih vlakana (vježbe)	4
4. Životinjska vlakna	8
5. Mineralna vlakna	1
6. Identifikacija životinjskih i mineralnih vlakana (vježbe)	4
7. Neorganska hemijska vlakna	1
Ukupno	35

D. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA:

1. UVOD U TEKSTILNE SIROVINE 5 časova

ZADATAK: Upoznati učenike o tekstilnim sirovinama za izradu tekstilnih proizvoda; podjela, karakteristike, razvoj i proizvodnja u svijetu i BIH.

TEME: Pojam, upotreba i karakteristike tekstilnih (vlakana) i sirovina (prediva) poluproizvoda (tkanina pletiva) i gotovih proizvoda, podjela sirovina prema porijeklu i sastavu, karakteristike, svojstva vlakana, obezbjeđenje sirovina iz domaćih izvora u uslovima rata.

2. PRIRODNA VLAKNA (vlakna iz biljaka) 12 časova

ZADATAK: Osobine, primjena i uloga, karakteristike prirodnih vlakana iz (sjemena, stabljike, ploda i lišća)

TEME:

- PAMUK: Historijat, upotreba, uzgoj, vrste, karakteristika, struktura, hemijski sastav, osobine, trgovačke vrste.
- LAN, KONOPLJA, JUTA RAMIJA: Karakteristike i značaj, struktura građe, način dobijanja vlakna, osobine, upotreba u tekstilnoj industriji.
- KOKOS: Dobijanje vlakana, karakteristika i upotreba vlakana u tekstilnoj industriji.
- MANILA, NOVOZELANDSKI LAN, AGAVA: Osobine, dobijanje vlakna, vrste, upotreba vlakana u tekstilnoj industriji

3. IDENTIFIKACIJA PRIRODNIH CELULOZNIH VLAKANA

4 časa

ZADATAK: Upoznavanje učenika sa vrstama i načinom izvođenja vježbi u cilju identificiranja i prepoznavanja prirodnih celuloznih vlakana.

TEME:

- Posmatranje vlakana na gorenje
- Mikroskopski izgled vlakana - uzdužni i poprečni presjek
- Posmatranje djelovanja hemijskih reagenasa na vlakno

4. ŽIVOTINJSKA VLAKNA

8 časova

ZADATAK: Osobine značaj i primjena životinjskih vlakana u tekstilnoj industriji

TEME:

- Podjela sa upotrebnim osobinama, proizvodnje i potrošnje vlakana
- Hemijski sastav, struktura, kristalno uređenje
- Utjecaj strukture na osobine vlakana
- Fizikalne osobine životinjskih vlakana (izgled, boja, debljina, presjek, finoća, specifična težina, čvrstoća, rastezljivost, elastičnost, optička svojstva, termička svojstva, otpornost na djelovanje hemikalija, djelovanje mikroorganizama, sposobnost obojenja)

VUNA:

- Pasmine i uzgoj ovaca, dobivanje vune, klasifikacija, pakovanje, sortiranje, otklanjanje nečistoća, pranje, radman

VUNENI REGENERATI I DLAKE ŽIVOTINJA

(moher, kašmir, devina dlaka, zečija dlaka, alpaka) - osobine, značaj i primjena

SVILA:

- Gajenje svilene bube, vrsta svile, načini, dobivanje svile (francuski, talijanski, hemijski sastav svile)

5. MINERALNA VLAKNA – AZBEST

1 čas

ZADATAK: Primjena mineralnih vlakana

TEME: Nalazišta, hemijski sastav, struktura vrste i upotreba

6. IDENTIFIKACIJA ŽIVOTINJSKIH I MINERALNIH VLAKANA (VJEŽBE)

4 časa

ZADATAK: Vrste i način izvođenja laboratorijskih vježbi i ogleda, prepoznavanje i identificiranje životinjskih i mineralnih vlakana

TEME: Posmatranje vlakana na gorenje

- Mikroskopski izgled vlakana (uzdužni i poprečni presjek)

- Djelovanje hemijskih reagenasa na vlakna

7. NEORGANSKA HEMIJSKA VLAKNA

1čas

ZADATAK: Tehnologija dobijanja neorganskih vlakana, osobine i primjena

TEME: Vlakna od stakla - postupak izrade i izvlačenja. Struktura, upotreba, osobine.

- Vlakna od metala, pređe i tkanine: osobine i upotreba.

Razred: II

Godišnje časova: 35

A. TEMATSKE CJELINE

Red.br.	Tematske cjeline	časova
1.	Organska hemijska vlakna	8
2.	Vlakna iz kaučuka i gume	1
3.	Procesi i dobivanje sintetičkih vlakana	2
4.	Polikondenzaciona sintetička vlakna	7
5.	Polimerizaciona sintetička vlakna	7
6.	Poliadiciona sintetička vlakna	2
7.	Identifikacija hemijskih vlakana (vježbe)	6
8.	Teksturiranje hemijskih vlakana	2
Ukupno:		35

B. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. ORGANSKA HEMIJSKA VLAKNA

16 čaova

ZADATAK: Tehnologija dobivanja organskih vlakana, osobine i primjene

TEME: - Postupci dobivanja organskih hemijskih vlakana

- Istezanje

- Stabilizacija

- Oblik i osobine

VISKOZNA CELULOZNA VLAKNA - DOBIVANJE IZRADE RAJONA, izrada polinoznih vlakana, vrste, struktura, osobine i primjena

BAKAR – OKSID – AMONIJAČNA CELULOZA VLAKNA - priprema rastvora, izrada rajona, izrada vlakana, osobine i upotreba.

NITRATNA CELULOZNA VLAKNA

PREDIVO OD PAPIRNIH TRAKA

AKTIVIRANJE CELULOZE, ACETILIRANJE, ZRENJE, TALOŽENJE, PRANJE, STABILIZIRANJE, CIJEĐENJE, SUŠENJE I MRVLJENJE.

Izrada beskrajnih i štapel vlakana

Osobine, primjena sekundarnih acetatnih vlakana, primarna acetatna vlakna (postupak osobine, primjena)

Vlakna iz bjelančevina (dobijanje, osobine i primjena)

2. VLAKNA IZ KAUČUKA i GUME

2 časa

ZADATAK: Primjena i osobine

TEME: Dobijanje i izrada gumenih niti, osobine, vrste i upotreba.

3. HEMIJSKI PROCES DOBIJANJA SINTETIČKIH VLAKANA

4 časa

ZADATAK: Razvoj i osobine, značaj i podjela sintetičkih vlakana

TEME: Razvoj sintetičkih vlakana, hemijski procesi, opće osobine i upotreba sintetičkih vlakana

4. POLIKONDENZACIONA SINTETIČKA VLAKNA

14 časova

ZADATAK: Postupci dobijanja, osobine i primjena

TEME: Poliamidna vlakna (najlon 6) (postupak dobivanja, izrada beskrajnih traka i štapel vlakana, osobine i upotreba)

- Poliesterska vlakna - (terilen) (postupak dobijanja, osobine i upotreba)

5. POLIMERIZACIONA SINTETIČKA VLAKNA

14 časova

ZADATAK: Postupci dobijanja, osobine i primjena

TEME: Polivinilna vlakna (polivinil hloridna vlakna, polivinil hloridna vlakna, polivinil cijanid vlakna, poliakrilcijanid vlakna - osobine i upotreba)

6. IDENTIFIKACIJA ŽIVOTINJSKIH I MINERALNIH VLAKANA

2 časa

ZADATAK: Postupci dobijanja, osobine i primjena

TEME: Postupci dobijanja, osobine i primjena

7. IDENTIFIKACIJA HEMIJSKIH VLAKANA

10 časova

ZADATAK: Upoznavanje sa vrstama i načinima izvođenja laboratorijskih vježbi radi prepoznavanja i identifikacije hemijskih vlakana

TEME:

Posmatranje gorenja

Mikroskopski izgled

Posmatranje djelovanja hemijskih reagenasa na vlakna

8. TEKSTURIRANJE HEMIJSKIH VLAKANA

8 časova

ZADATAK: Postupci i primjena teksturiranja

TEME: Metode i postupci teksturiranja, izrada bikomponentnih vlakana

E. UPUSTVA ZA REALIZACIJU NASTAVE

Ukazati na značaj tekstilnih vlakana i njihovim osobinama koje omogućavaju njihovu široku primjenu. Koristiti očigledna sredstva kao uzroke vlakana i proizvode, slike i mikroskopski izgled. Zajedničke osobine i osnovne razlike.

F. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,

- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.

Nastavni predmet: OSNOVI TEKSTILNE TEHNOLOGIJE

Razred: I

Godišnje časova: 35

A. CILJ nastave ovog predmeta je da doprinese razvijanju profesionalnih sposobnosti učenika zadovoljavanjem obrazovnih potreba iz područja tekstilne tehnologije.

B. ZADACI nastave su:

- upoznavanje tehnologije pređenja, tkanja i pletenja
- upoznavanje načina oplemenjivanja tekstilnih materijala
- upoznavanje tehnologije konfekcijske proizvodnje.

C. TEMATSKE CJELINE

Red. br.	Naziv tematske cjeline	časova
1.	Uvod u tehnologiju pređenja	4
2.	Predenje	13
3.	Uvod u tehnologiju tkanja	2
4.	Tkanje	12
5.	Dekompozicije tkanine	2
6.	Netkana roba	2
Ukupno:		35

D. SADRŽAJI TEMATSKIH CJELINA

1. Uvod u tehnologiju pređenja 4 čas

Zadatak: Upoznati i pojam prediva, razvoj i postupke pređenja.

Teme: Pojmovi prediva, pređe, strojevi za pređenje. Finoća pređe, numeracijski sistemi.

2. PREDENJE 13 časova

Zadatak: Upoznati pređenje kardirane i češljanje pamučne pređe, pređenje umjetnih

vlakana pamučnog tipa, končanje pređe, pređenje vunene pređe, pređenje umjetnih vlakana vunenog tipa.

Teme: Miješanje i češljanje kardirane pamučne pređe, dubliranje, predpređenje, pređenje, kontrola kvaliteta;

- Dobivanje pređe iz umjetnih vlakana, karakteristika i namjena;
- Postupak končanja, karakteristike (osobine) končane pređe, namjena;
- Priprema vune za predenje, vlačenje (grebenanje), dubliranje, razvlačenje, češljanje, predpredenje, predenje, kontrola kvaliteta, predenje vlakana vunenog tipa, osobine, namjena, finoća pređe.

3. UVOD U TEHNOLOGIJU TKANJA

2 časa

Zadatak: Upoznati razvoj tehnologije tkanja, pojam tkanina

Teme: Razvoj tkanja, tkanina-osnova i potka razboj, uređaji na razboju.

4. TKANJE

12 časova

Zadatak: Upoznati prepletaje tkanina, pripreme za proces tkanja, mehaničko tkanje, dekompozicije tkanja.

Teme: Pojmovi prepletaja, vrste prepletaja; Premotavanje osnove, cilj, zadaci; Vrste, karakteristike strojeva, snovanje osnove, škrobljenje osnove, uvođenje osnove u niti i brdo:

- Mehaničko tkanje
- Mehanički čunkovni razboj, automatski razboj, beščunkovni tkački razboj, klimatski uslovi tkanja.

5. DEKOMPOZICIJA TKANINA

2 časa

Zadatak: Upoznati vrste tkanina

Teme: Vrsta, naziv tkanine, dužina i širina, lice i naličje, (dužina i širina) prepletaj, gustoća tkanine.

6. NETKANA ROBA

2 časa

Zadatak: Upoznati pojam netkane robe i postupke izrade.

Teme: Pojam i vrsta netkane robe, postupci izrade, upotreba.

E. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,
- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.

Nastavni predmet: OSNOVI TEKSTILNE TEHNOLOGIJE

Razred: II

Godišnje časova: 35

A. CILJ nastave ovog predmeta je da doprinese razvijanju profesionalnih sposobnosti učenika zadovoljavanjem obrazovnih potreba iz područja tekstilne tehnologije.

B. ZADACI nastave su:

- upoznati kulirne strojeve,
- upoznati pletaće strojeve,
- vezove i tipologija pletiva.

C. TEMATSKE CJELINE

Red. br.	Naziv tematske cjeline	čas
1.	Uvod u tehnologiju pletenja	1
2.	Pletenje	10
3.	Uvod u doradivanje (oplemenjivanje)	10
4.	Apretiranje tekstilnih materijala	5
5.	Tehnologija konfekcijske proizvodnje	9
Ukupno:		35

D. SADRŽAJI TEMATSKIH CJELINA

1. UVOD U TEHNOLOGIJU PLETENJA 1

Zadatak: Upoznati razvoj tehnologije pletenja, formiranje petlje. Razvoj pletenja, priprema materijala za pletenje, oruđe za oblikovanje petlji i njihov zadatak, označavanje i numeracija stroja.

2. PLETENJE 10

Teme:

- Razvoj kulirnih strojeva, postupci oblikovanje petlji na: - jednokulirni stroj, ravno kulirni stroj, okrugli kulirni stroj, ravno-ručni jednofuntorni stroj, dvofuntorni pletači stroj, dvofuntorni kružno-pletači stroj, jedno i dvocilindrični čaraparski stroj.
- Razvoj osnovno-pletačkih strojeva, djelovi oblikovanja petlji na: jednofuntornom osnovno-pletačem stroju,

- Razvoj osnovno-pletačkih strojeva, djelovi oblikovanja petlji na: jednofuntornom osnovno-pletačem stroju, ravnom dvofuntornom osnovno-pletečem stroju (sa kukastim i jezičastim iglama)
- Vezovi i tipovi pletiva
- Gustoća, skupljanje težina, proračun produkcije stroja, greške na pletivu očica i njeni djelovi, kulirna pletiva,
- Glatki jednofuntorni prepletaj
- Osnovina pletiva
- Jednostavno osnovino pletivo

3. UVOD U DORAĐIVANJE (OPLEMENJIVANJE)

10

Zadatak: Upoznati oplemenjivanje tekstilnih materijala

Teme:

- Sredstva za hemijsko dorađivanje (uloga i svojstva bojila, podjela i vrste)
- Postupci bijeljenja i merceriziranja (faze rada, priprema, aparati, uslovi) za pamučne, vunene i materijale iz hemijskih sirovina.
- Bojenje (celuloznih, vunenih, sintetičkih materijala) postupci, bojila, strojevi, greške i uzroci grešaka.
- Štampanje tekstilnih materijala (priprema materijala, bojila za štampanje, postupci štampanja, naknadna obrada štampanih materijala)

4. APRETIRANJE TEKSTILNIH MATERIJALA

5

Zadatak: Upoznati namjenu postupaka završne obrade (apretiranje)

Tema: Pojam apertiranja, zadaci, faze obrade, uređaji, način izvođenja (apretura ukrućivanja, protiv truljenja i plijesni, djelovanja insekata, vodoodbojnosti, smanjenja zapaljivosti gužvanja i zaštite od bojnih otrova)

5. TEHNOLOGIJA KONFEKCIJSKE PROIZVODNJE

9

Zadatak: Upoznati učenike sa osnovama rada u konfekciji

Teme:

- Tehnologija konfekcijske proizvodnje, konfencioniranje, modeliranje i šabloniziranje, konstrukcija, standardizacija.
- Izrada modela, izrada krojnih slika, polaganje, grubo i fino iskrokavanje, obilježavanje i označavanje iskrojanih djelova, fiksiranje, stroj za kontrolu materijala, kopiranje šablona, tipizacija specifikacija radnih postupaka, operativni list, tehnološki list, sistemi u proizvodnji, šivaći strojevi, dorada odjeće, završno glačanje, sortiranje i kontrola kvaliteta odjeće.

UPUTSTVO ZA REALIZACIJU NASTAVE:

Sticanje osnovnih stručnih znanja kao temelj za nastavak stručnog obrazovanja. Prilikom realiziranja nastavnih sadržaja težište treba da bude na zadacima i značaju tehnologija (predenja, tkanja, pletenja), dograđivanju, kao i osobinama i namjeni proizvoda.

E. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,
- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta.

Nastavni predmet: MODELIRANJE I ŠABLONIRANJE KONSTRUKCIJE ODJEVNE KONFEKCIJE

Razred: III

Godišnje časova: 35

A. CILJ NASTAVE ovog predmeta je da učenici nauče ugrađivanje modela u konstrukciju, kako bi dobili odgovarajući model koji je fotografisan ili crtan.

Modeliranjem se postiže oblikovanje odjeće. Uklapanjem krojne slike učenici stiču mogućnost racionalnog korištenja materijala, a time se postiže veća ekonomičnost.

B. ZADACI NASTAVE:

Da učenici upoznaju pravilan izbor modela po osnovu starosti, po osnovu stasova, i po osnovu deformacije tijela.

C. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKA CJELINA

FOND ČASOVA

1. Uvod u predmet	1
2. Modeliranje suknje po slobodnom izboru	4
3. Modeliranje bluze	5
4. Modeliranje haljine	10
5. Modeliranje kostima	10
6. Modeliranje hlača	5
UKUPNO:	35

D. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. Uvod u predmet	1 čas
- Izbor modela po osnovu deformacije, po osnovu starosti, po osnovu stasa	
- Studiozni pristup modelu	
- Osnovni pristup modelu osnovne linije za ucrtavanje modela	
- Sredstvo-pribor za modeliranje	
2. Modeliranje suknje po slobodnom izboru	4 časa
- Ucertavanje modela po slobodnom izboru	
- Modeliranje	
- Šabloniranje	
- Izrada krojne slike	
3. Modeliranje bluze	5 časova
- Ucertavanje ušitka	
- Modeliranje	
- Šabloniranje	
- Izrada krojne slike materijala 90 cm	
4. Modeliranje haljine	10 časova
- Ucertavanje modela za puni stas	

- Modeliranje
- Šabloniranje
- Izrada krojne slike, širina materijala 140 cm

5. Modeliranje kostima

10 časova

- Ucertavanje modela za vitki stas, stas sa deformacijom-grba na leđima
- Modeliranje i šabloniranje
- Izrada krojne slike

6. Modeliranje hlača

5 časova

- Ucertavanje modela-normalnog stasa
- Modeliranje
- Šabloniranje
- Izrada krojne slike - 140 cm (prugasti materijal)

E. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Učenici će po vlastitom izboru izvoditi seminarske radove iz oblasti modeliranja, šabloniranja i ugradnje krojne slike.

F. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke
2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: MODELIRANJE I ŠABLONIRANJE KONSTRUKCIJE ODJEVNE KONFEKCIJE

Razred: 4

Godišnje časova: 30

A. CILJEVI nastave iz ovog predmeta je da učenici nauče ugrađivanje modela u konstrukciju kako bi dobili odgovarajući model- koji je fotografisan ili crtan. Modeliranjem se postiže oblikovanje odjeće. Uklapanjem krojne slike učenici stiču mogućnost racionalnog korištenja materijala, a time se postiže veća ekonomičnost.

B. ZADACI nastave su da učenici upoznaju pravilan izbor modela po osnovu starosti, po osnovu stasova i po osnovu deformacije tijela.

C. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKA CJELINA

časova

1. Izbor model po želji - za večernje izlaske
2. Modeliranje izabranog modela po slobodnom izboru
3. Modeliranje muških hlača
4. Modeliranje dvorednog prsluka
5. Modeliranje modnog prsluka sa šal okovratnikom
6. Modeliranje sakoa
7. Modeliranje muškog mantila

5
3
2
5
4
6
5
30

UKUPNO

D. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. Izbor modela po želji

Model za večernje izlaske, skica modela, opis modela, ucrtavanje modela, modeliranje

2. Modeliranje slobodnog modela

Izbor modela po vlastitom izboru, skica modela, opis modela, ucrtavanje modela, modeliranje

3. Modeliranje muških hlača

- Ucartavanje modela
- Modeliranje i šabloniranje
- Izrada krojne slike

4. Modeliranje prsluka dvorednog

- Iscrtavanje modela
- Modeliranje
- Šabloniranje
- Izrada krojne slike

5. Modeliranje modnog prsluka sa šal ovratnikom

- Iscrtavanje modela
- Modeliranje i šabloniranje
- Izrada krojne slike

6. Modeliranje sakoa

- Iscrtavanje modela
- Modeliranje i šabloniranje
- Izrada krojne slike

D. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Učenici trebaju imati za svaku klasifikaciju seminarski rad

F. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke
2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: CRTANJE I KREIRANJE ODJEĆE

Razred: II

Godišnje časova: 53

A. ZADACI PROGRAMA: upoznavanje sa osnovnim pojmovima u oblikovanju odjeće, osposobljavanje učenika sa rješavanjem likovnih zadataka u stručnom dijelu obrazovanja, usvajanje proporcija ljudskog tijela i modne figure, razvijanje kreativnosti i primjena elemenata u oblikovanju odjevnih predmeta.

B. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKA CJELINA	časova
1. Uvod u crtanje i oblikovanje odjeće	9
2. Modna figura	29
3. Osnovni elementi i crtanje odjeće	15
UKUPNO:	53

C. SADRŽAJI TEMATSKIH CJELINA

1. Uvod u crtanje i oblikovanje odjeće	9 časova
- uvod u dizajn odjeće, industrijsko oblikovanje odjeće	
- karakteristike zanimanja i zadaci dizajnera odjeće	
- kratak historijski razvoj oblikovanja odjeće	
- funkcija odjeće: zaštitna, estetska, religiozni karakter, seksualno erotski karakter	
- moda: definicija i razvoj	
- sociološki spektri: moda i kultura, moda i društvo, moda i kič, moda i moral, moda i ponašanje, moda i ceremonijali	
- modni ukrasi: detalji - nakit, marame, šalovi, kravate, rukavice, torbice, pojasevi	
- stilovi u odjevanju	
- tipovi odjevanja: klasični, sportski, romantični, ekstravagantni	
- podjela odjevnih predmeta prema uslovima industrijske proizvodnje/sezonska odjeća/jesen-zima, proljeće-ljeto/odjeća prema uzrastu: dječija, maladalačka, odjeća za odrasle, odjeća prema namjeni/radna, uniforme, sportska, svečana, veš/rekreativna, odjeća prema spolu	
2. Modna figura	29 časova
- osnovni podaci o omjerima i proporcijama ljudskog tijela, bez zalaženja u anatomske pojedinosti kostura i mišića	
- linearni prikaz ljudskog tijela	
- studije ljudskog tijela: analiza rasčlanjivanje na volumene	
- kroki figure-vježbe	
- linearni prikaz modne figure: slobodno stojeća, uspravna figura, poze kontraposta	
- studije modne figure	
- crtanje modne figure u uspravnom ravnom stojećem položaju i pozama kontraposta	
- crtanje glave: anfas, profil, poluprofil, analiza volumena i oblika proporcije lica	
- crtanje modnih dodataka: šeširi, kape, marame, šalovi	

3. Osnovni elementi i crtanje odjeće

5 časova

- definisanje osnovnih pojmova-karakteristika, različitosti i sličnosti modne skice i modnog crteža
- osnovni elementi oblikovanja: linija i ploha prikaza različitih oblika okovratnika, revera, džepova, rukava, peglanih i nepeglanih nabora
- osnovni principi komponovanja: kontrast, ravnoteža, proporcije
- akcenat, ritam.

D. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Odjeljenje sa više od 20 učenika treba podijeliti u dvije obrazovne grupe radi lakšeg savlađanja praktičnog dijela zadatih vježbi.

Nastavni predmet: KONSTRUKCIJE ODJEVNE KONFEKCIJE

Razred: III

Godisnje časova: 35

A. CILJEVI I ZADACI

Ciljevi nastave iz ovog predmeta je da učenici savladaju osnovne vještine iz tehnologije konstruiranje odjevnih proizvoda, kako bi stečena znanja mogli prenijeti u industriju konfekcije, zanatstva, maloj privredi.

B. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

Fond časova

1. Uvod u predmet	1
2. Stasovi i uzrasti	3
3. Konstrukcija suknje	5
4. Konstrukcija bluze	7
5. Konstrukcije haljine	6
6. Konstrukcije laganog kostima	8
7. Konstrukcije palerine-mantila	5

UKUPNO

35

C. SADRZAJ TEMATICKIH CIJENA

1. Uvod u predmet	1 čas
-upotreba pribora za crtanje	
-podjela odjeće prema spolu i uzrastu	
-podjela odjeće prema namjeni	
2. Stasovi i uzrasti	3 časa
-podjela stasova	
-razrada jednog stasa	
-razrada svih stasova	
-razrada veličine na osnovu starosti (dječija odjeca)	
-određivanje veličina po obimu grudi i visini tijela.	
3. Konstrukcija suknji	5 časova
a) ravna suknja	
-skica	
-razrada mjera	
-temeljni kroj ravne suknje	
-konstrukcija ravne suknje	
b) zvonasta suknja	
-skica	
-razrada mjera	
-konstrukcija zvonaste suknje	

c) šorc-suknja

-konstrukcija šorc suknje

4. Konstrukcija bluže

7 časova

a)sportska bluza

-razrada mjera

-temeljni kroj bluže

-konstrukcija bluže

b)modna bluza

-skica

-razrada mjera

-temeljni kroj

-konstrukcija bluže

-konstrukcija okovratnika za bluzu

5. Konstrukcija haljine 6 časova

a)princes haljina

-skica

-radna mjera

-temeljni kroj

-konstrukcija haljine

6) Konstrukcije laganog kostima

8 časova

-skica

-razradna mjera

-temeljni kroj

-konstrukcija kostima

7.Konstrukcija palerine-mantila

5 časova

-slica

-razradna mjera

-temeljni kroj

-konstrukcija palerine

D. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Ucenike uputiti na izvodjenje seminarskih radova,u manjim razmjerama 1:6 ili 1:1.

Rad 1:1 raditi na vecem formatu papira.

Za realizaciju nastavnog plana potrebni su manji ili veci krivuljari,milimetarska semica, centimetar,teka bez linija i grafitna olovka.

F. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke

2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: KONSTRUKCIJE ODJEVNE KONFEKCIJE

Razred: IV

Godišnje časova: 60

A. CILJEVI I ZADACI

Cilj nastave iz ovog predmeta je da doprinseformiranje ličnosti učeniku zadovoljavanjem potrebe profesionalnog obrazovanja za izučavanjem najznačajnijih profesionalnih zadataka koji su potrebni za praktičnu nastavu.

ZADACI NASTAVE SU: da se učenik upozna sa osnovnim geometrijskim pojmovima u ravni i prostoru primijenjenim u funkcioniranju konstruiranja i oblikovanja.

B. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKJE CJELINE

Fond časova

1. Konstrukcija muških hlača	5
2. Konstrukcija kratkog šorca	3
3. Konstrukcija jednorednog prsluka	7
4. Konstrukcija jednorednog sakoa	10
5. Konstrukcija dvorednog sakoa	10
6. Konstrukcija mantila-muškog	10
7. Konstrukcija zimskog kaputa-ranglan rukav	10
8. Konstrukcija dječijih hlača	5
UKUPNO	60

C. SADRŽAJI TEMATSKIH CJELINA

1. Konstrukcija muških hlača	5 časova
- skica	
- razrada mjere	
- temeljni kroj	
- konstrukcija hlača	
2. Konstrukcija kratkog šorca	3 časa
- skica	
- razrada mjere	
- konstrukcija šorca	
3. Konstrukcija jednorednog prsluka	7 časova
- skica	
- razrada mjere	
- temeljni kroj	

- konstrukcija prsluka
- 4. Konstrukcija jednorednog sakoa 10 časova
- skica
- razreda mjera
- temeljni kroj
- 5. Konstrukcija dvorednog sakoa 10 časova
- razrada mjera
- temeljni kroj
- konstrukcija muškog mantila
- 6. Konstrukcija muškog mantila 10 časova
- razrada mjera
- temeljni kroj
- konstrukcija muškog mantila
- 7. Konstrukcija zimskog kaputa-ranglan rukav 10 časova
- razreda mjera
- temeljni kroj
- konstrukcija muškog kaputa-ranglan rukav
- 8. Konstrukcija dječijih hlača 5 časova
- skica
- razrada mjera
- konstrukcija dječijih hlača

D. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Učenike uputiti na izvođenje seminarskih radova, u manjim razmjerima 1:5 ili 1:1.

Rad 1:1 raditi na većem formatu papira.

Za realizaciju nastavnog programa potrebni su manji i veći krivuljari, milimetarska šemica, centimetar, teka bez linija i grafitna olovka.

E. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke
2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: STROJEVI I UREĐAJI U KONFEKCIJI

Razred: III

Godišnje časova: 35

A. CILJ NASTAVE ovog predmeta je da osposobi učenika za korištenje, rukovanje i upotrebu strojeva, uređaja i drugih pomagala pri radu u konfekciji: da se učenik upozna sa razvojem šivećeg stroja i njihovog značaja u odjevnoj industriji; da učenika nauči osnovnim karakteristikama strojeva i uređaja te da razlikuje strojeve za izradu pletenina, tkanih materijala i netkanih materijala.

B. ZADACI NASTAVE

Da učeniku obezbijedi znanje i tehniku rukovanja, održavanja, i sitnih popravaka strojeva i uređaja u krojnici, u šivaoni, u doradi i uređaja za unutarnji transport.

C. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKA CJELINA	fond časova
1. Strojevi za krojenje	10
2. Strojevi za termofiksiranje	5
3. Strojevi za šivanje	14
4. Parne prese i glačala	6
UKUPNO	35

D. SADRŽAJI TEMATSKIH CJELINA

1. STROJEVI ZA KROJENJE 10 časova

- Uređaj/apart/ za pregled i kontrofu tkanina
- Specijalni sto za polaganje tkanina
- Stroj za polaganje krojnih naslaga
- Strojevi za grubo iskrajanje sa vertikalnim nožem /tračna pila/
- Strojevi za fino iskrajanje sa kružnim i ugaonim nožem

2. STROJEVI ZA TERMOFIKSIRANJE 5 časova

- hidraulična presa za fiksiranje
- parna presa za fiksiranje
- elektro-parna presa za fiksiranje

3. STROJEVI ZA ŠIVANJE

14 časova

- ravno šivaći strojevi
- specijalni šivaći strojevi
- automati
- šivaći strojevi prema vrsti uboda i formiranje šava.
- specijalni šivaći strojevi – dvoigleni za paralelno formiranje šava
- specijalni stroj za obrađivanje
- specijalni stroj za ušivanje rukava
- specijalni stroj sa slijepim ubodom
- specijalni stroj za formiranje šavova sa cik-cak ubodom
- automati
- kratkošavni automati za izradu rupica, zapora i prišivanje dugmadi
- dugošavni automati za izradu džepova
- dugošavni automati za izradu ovratnika i orukavlja za košulje

4. PARNE PRESE I GLAČALA ZA DORADU

6 časova

- parne prese i glačala i oblikovanje gornjih dijelova odjeće/ovratnici, reveri, ramena, rukavi/
- elektro-parna glačala za glačanje ravnih površina
- parna presa sa kalupima za oblikovanje pojedinih dijelova odjeće
- elektro-parna glačala za sitnije detalje oblikovane i ugrađene u odjevni predmet

E. UPUTSVA ZA REALIZOVANJE PROGRAMA

Nastava iz ovog predmeta se odvija u učionicama i kabinetima škole. Obaveza nastavnika je da teme razradi na methodske jedinice kroz mjesečne planove rada i pismene pripreme.

F. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke
2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: POZNAVANJE TEKSTILNIH MATERIJALA

Razred: III

Godišnje časova: 35

A. CILJ NASTAVE ovog predmeta je da učenik stečena znanja iz tekstilnih vlakana, osnova tekstilne tehnologije i estetike oblikovanja odjeće primjeni na izbor materijala kao sto su: sirovinski sastav, pretpletaj, tkanina i pletenina, upotreba netkanih materijala, slaganje boja, a sve u funkciji konfekcioniranja: dječije, muške i ženske odjeće, prilagođene godišnjem dobu, profesionalnom bavljenju i posebnim prilikama.

B. ZADACI NASTAVE SU: da učenik upozna pravilan i odgovarajući izbor materijala (tkanina, pletenina i netkanih materijala) za dječiju odjeću, žensku odjeću, radnu odjeću za posebne prigode (prilike) i odjeću prilagođenu godišnjem dobu.

C. TEMATSKE CIJELINE	časova
1. Materijali za svakodnevnu dječiju odjeću	8
2. Materijali za sportsku i radnu odjeću.	8
3. Materijali za žensku odjeću prilagođenu godišnjem dobu i namjeni (funkciji)	9
4. Materijali za mušku odjeću prilagođenu godišnjem dobu i namjeni.	10
UKUPNO:	35

D. SADRŽAJ TEMATSKIH CIJELINA

1. Materijali za svakodnevnu dječiju odjeću	8 časova
- Osnovni materijali prema uzrastu, spolu, starosnoj dobi, namjeni, vremenskim uslovima i godišnjem dobu.	
2. Materijali za sportsku i radnu odjeću	8 časova
- Osnovni materijali	
- Sekundarni materijali za odjevne predmete: podstave i pozamanterija.	
3. Materijali za žensku odjeću prilagođenu godišnjem dobu i namjeni	9 časova
- Materijali po sirovinskom sastavu: vuneni, pamučni, svileni, mješavine i materijali sintetičkog porijekla.	
- Osnovni materijali	

- Sekundarni materijali za odjevne predmete: podstave i pozamanterija

4. Materijali za mušku odjeću prilagođenu godišnjem dobu i namjeni

10 časova

Materijali po sirovinskom sastavu: vuneni, pamucni, svileni, mješavine i materijali sintetičkog porijekla.

- Osnovni materijali

- Sekundarni materijali za odjevne predmete: podstave i pozamanterija

E. UPUTSTVO ZA REALIZIRANJE PROGRAMA

Nastava za ovaj predmet se izvodi u kabinetima i učionicama škole. Ovaj predmet je sinteza predmeta: tekstilna vlakna, osnovi tekstilne tehnologije i ispitivanje tekstila, a sve u cilju boljeg poznavanja tekstilnih materijala i njihove primjene, naznačene u sadržaju tematskih cijelina.

F. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke
2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: ESTETSKO OBLIKOVANJE ODJEĆE

Razred: III

Godišnje časova : 70

A. CILJEVI I ZADACI

- upoznavanje i upotreba likovnih elemenata u oblikovanju odjeće
- upoznavanje sa vrstama materijala, njihovim svojstvima i primjenom
- razvijanje kreativnosti kroz vježbe komponiranja tkanina i oblikovanje tekstila

B. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKA CJELINA	Fond časova
1. Vrste boje i primjena	4
2. Uzorci likovnog izražavanja na tekstilu	10
3. Asortimani tkanina	4
4. Kreiranje odjeće prema zadanom materijalu	24
5. Kreiranje namjenske odjeće	28
UKUPNO	70

C. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. Vrste boja i primjena	4 časova
- osnovne dopunske i tercijalne boje	
- tople i hladne boje	
- tonsko rješenje boja	
- harmonične boje	
- neutralne boje	
2. Uzorci likovnog izražavanja na tekstilu	10 časova

- ornament, nestajanje ornamenta i historijski razvoj primjene ornamenta u ukrašavanju
- vrste ornamenta: geometrijski, stilizovani, biljni i životinjski
- odnos ornamenta i oblika
- simetrični i asimetrični likovi

3. Asortimani tkanina

4 časova

- za mušku odjeću
- za žensku odjeću
- za dječiju odjeću
- prema namjeni: radna odjeća, uniforma, sportska, svečana odjeća, veš.

4. Kreiranje odjeće prema zadanom materijalu

24 časova

- kreiranje ljetnje odjeće od laganijih materijala (pamuk, svila, viskoza)
- kreiranje slojevite odjeće od vunениh tkanina
- kreiranje odjeće od pletiva
- kreiranje odjeće od kože
- kreiranje avangardne odjeće od nekonvencionalnih materijala

5. Kreiranje namjenske odjeće

28 časa

- uniforme za specifične namjene zanimanja školska uniforma
- svečana odjeća (kreiranje odjeće za vjenčanje i večernje izlaske)
- sportska odjeća
- rublje: kreiranje funkcionalnog rublja i rublja podložnog modnim trendovima

D. UPUTSTVA ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Razred- odjeljenje sa više od 20 učenika treba podijeliti u dvije obrazovne grupe, radi lakšeg savlađivanja praktičnog rad zadatih vježbi.

F. NASTAVNI KADAR

1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke

2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: ORGANIZACIJA KONFEKCIJSKE PROIZVODNJE

Razred: IV

Godišnje časova: 30

A. CILJ NASTAVE ovog predmeta je da se učenici upoznaju sa organizovanjem konfekcijske proizvodnje.

B. ZADACI NASTAVE SU:

- da učenici steknu znanje iz pripreme oblikovanja i operativne pripreme proizvodnje
- da se na osnovu stečenih znanja mogu razvijati radne navike u organizovanju proizvodnje tehnološke pripreme
- da se na osnovu stečenih znanja učenici upute kroz seminarske radove za samostalan rad.

C. TEMATSKE CJELINE

NAZIV TEMATSKE CJELINE	časova
1. Historijski razvoj organizacije rada	2
2. Priprema oblikovanja proizvodnje	6
3. Operativna priprema proizvodnje	8
4. Tehnološka priprema proizvodnje	14

D. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. Historijski razvoj organizacije rada	2 časa
1.1 Industrijska organizacija rada	
2. Pripreme i oblikovanje proizvodnje	6 časova
2.1 Cilj pripreme oblikovanja	
2.2 Kreator, modelar i šivač modela	
2.3 Plan izrade modela za novi proizvod	
2.4 Kreiranje	
2.5 Standardizacija proizvoda	
2.6 Izrada propisnika kvaliteta	
3. Operativna priprema proizvodnje	6 časova
3.1 Zadatak operativne pripreme	
3.2 Planiranje	
3.3 Planovi proizvodnje	
3.4 Kapacitet	
3.5 Radni nalog	

4. Tehnološka priprema proizvodnje

14 časova

- 4.1 Sadržaj i značaj tehnološke opreme
- 4.2 Studij rada i analiza vremena
- 4.3 Radno vrijeme i vrijeme izrade
- 4.4 Šematski prikaz vremena za izradu proizvodnje
- 4.5 Tehnološko vrijeme, pomoćno i dodatno vrijeme
- 4.6 Proračun vremena i izrade
- 4.7 Postupak snimanja vremena izrade
- 4.8 Elementi i način utvrđivanja normi
- 4.9 Šematski prikaz raščlanjivanja, faza rada
- 4.10 Vrsta normi prema broju izvršilaca
- 4.11 Vrste normi za puno vrijeme izrade za jedinicu proizvoda ili količinu proizvoda u jedinici vremena
- 4.12 Raščlanjivanje odjevnog predmeta na radne operacije
- 4.13 Izrada operacionog lista
- 4.14 Elementi radnog lista
- 4.15 Izrada tehnološkog lista
- 4.16 Tehnološka dokumentacije
- 4.17 Izrada planskog kalkuliranja

E. UPUSTVO ZA REALIZIRANJE PROGRAMA

I. U sklopu realiziranja programa potrebno je da učenici urade seminarske radove, kako bi ovladali teorijskim i praktičnim znanjem iz organiziranja rada.

II. Seminarski rad iz oblasti tehnološke pripreme, izrada lista operiranja i tehnološkog lista

III. Seminarski rad iz oblasti pripreme oblikovanja.

Nastava se izvodi i kabinetu i prostorijama školskih radionica. Poželjno je da se posjeti proizvodni proces u konfekcijskoj tvornici, da učenici upoznaju i vide tok organizacije proizvodnje u realnoj praksi.

F. NASTAVNI KADAR

- 1. II i III ciklus bolonjskog procesa tekstilne struke
- 2. dipl. ing. tekstilne tehnologije svih smjerova

Nastavni predmet: ISPITIVANJE TEKSTILA-TEORIJSKA NASTAVA

Razred: IV

Godišnje časova: 15

A.CILJ NASTAVE ovog predmeta je da se učenik upozna sa osobinama tekstilnih materijala i metoda njihovog ispitivanja

B.ZADACI NASTAVE su:

da se učenici upoznaju sa državnim i svjetskim standardima i usvoje obavezu njihove primjene u ispitivanju tekstilnih materijala

- da učenici prihvate primjenu statistike u obradi rezultata ispitivanja
- da se kod učenika razvija preciznost, konciznost u istraživanju i sistematičnosti u radu

C. TEMATSKE CJELINE

časova

1. Opšti dio	2
2. Mikroskopsko ispitivanje	2
3. Fizičke metode ispitivanja	6
4. Hemijska ispitivanja	3
5. Ostala ispitivanja	2

Ukupno

15

D. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. OPĆI DIO	2 časa
- Cilj ispitivanja i zadaci kontroliranja kvaliteta - Vrste i metode ispitivanja - Standardi i vrste standarda - Primjena statistike u obradi rezultat ispitivanja - Standardni uvjeti ispitivanja tekstila	
2. Mikroskopsko ispitivanje	2 časa

Mikroskopija tekstilnih vlakana
Određivanje debljine vlakana

Određivanje stepena bubrenja
Određivanje stepena zrelosti pamučnih vlakana

3. Fizičke metode ispitivanja

6 časova

- Ispitivanje vlakana: Dužina vlakana; Debljina i finoća vlakana; Jačina na kidanje i izduživanje vlakana
- Ispitivanje poluproizvoda: koprane, trake i pretprede
- Ispitivanje pređe i konca: ispitivanje debljine i finoće pređe; ispitivanje upredenosti pređe; ispitivanje jačine na kidanje i izduženje pređe; ispitivanje ravnomjernosti pređe; ispitivanje zategnutosti pređe u toku prerade
- Ispitivanje plošnih proizvoda: ispitivanje vrste prepleteja; ispitivanje gustine; ispitivanje mase; ispitivanje širine, dužine i debljine; ispitivanje otpornosti prema gužvanju; ispitivanje toplotnih svojstava; ispitivanje vodoodbojnosti i vodene propustljivosti; ispitivanje skupljanja

4. Hemijsko ispitivanje

3 časa

- Uticaj hemijskih agenasa na tekstilni materijal: uticaj hemijskih agenasa na pamuk i vunena vlakna; uticaj hemijskih agenasa na sintetička vlakna
- Metode identifikacije vlakana
- Odstranjivanje sredstva za obradu sa tekstilnog materijala
- Dokazivanje zrelog i nezrelog pamuka
- Određivanje pratećih materijala
- Ispitivanje postojanosti obojenja

5. Ostala Ispitivanje

2 časa

Biološko ispitivanje ;

- primjena lasera u ispitivanju tekstila;
- primjena lasera u krojenju odjevnih predmeta

ISPITIVANJE TEKSTILA-LABORATORIJSKE VJEŽBE

Zanimanje: TEKSTILNI TEHNIČAR KONSTRUKTOR MODELAR

Razred: IV

Godišnje časova: 60

A. CILJEVI I ZADACI NASTAVE:

- da učenici ovladaju rukovanjem laboratorijskim priborom i instrumentima koji se koriste prilikom ispitivanja tekstila,
- da nauče odgovarajuće postupke, odnosno, metode ispitivanja tekstilnih materijala,
- da učenici usvoje primjenu statističkih metoda u obradi, rezultata ispitivanja i obaveznu primjenu standarda za tekstil,
- da učenici upoznaju osnove kontrole kvaliteta i regulisanja tehnoloških procesa,
- da kod učenika razvija rasuđivanje, smisao za samostalan i kolektivan rad, tačnost, urednost, sistematičnost i ekonomičnost.

B. TEMATSKE CJELINE

PREGLED LABORATORIJSKIH VJEŽBI

BROJ ČASOVA

1. Izračunavanje brojčanih karakteristika uzoraka	3
2. Određivanje relativne vlažnosti vazduha sredine	2
3. Određivanje vlage u tekstilnom materijalu	3
4. Određivanje prečnika vunenih vlakana projekcioni mikroskopom	2
5. Određivanje finoće vlakana	3
6. Određivanje dužine tekstilnih vlakana metodom mjerenja dužine pojedinačnih vlakana	3
8. Određivanje dužine pamučnih vlakana metodom sortiranja	2
9. Određivanje prekidne sile i prekidnog izduženja pojedinih vlakana	3

10. Određivanje sadržaja stranih primjesa i nečistoća u pamučnim vlaknima	2
11. Određivanje finoće pređe	2
12. Određivanje upredenosti pređe	2
13. Određivanje prekidne sile i prekidnog izduženja pređe	3
14. Određivanje ispunjenosti tkanine i pletenine	2
15. Određivanje mase tkanine i pletenine	2
16. Određivanje prekidne sile i izduženja tkanine	2
17. Određivanje ugla gužvanja tkanine	2
18. Određivanje skupljanja tkanina	2
19. Određivanje uticaja kiselina na celulozu	2
20. Određivanje uticaja alkalija na pamuk	2
21. Određivanje uticaja agenasa na vunu	2
22. Određivanje sirovinskog sastava takstilnog materijala	5
23. Određivanje sadržaja pamuka u mješavini sa poliesterskim vlaknima	3
24. Određivanje sadržaja viskoznih vlakana u mješavini sa vunom	3
25. Ispitivanje postojanosti obojenja	3
Ukupno	60

C. RAZRADA RADNIH ZADATAKA

1. IZRAČUNAVANJE BROJČANIH KARAKTERISTIKA UZORAKA

1.1. Cilj radnog zadatka:

– da učenici usvoje primjenu statistike u obradi rezultata ispitivanja.

1.2. Opis radnih postupaka:

– Dobijene mjerne vrijednosti pri ispitivanju nekog obilježja unose se u tabelu i pristupa se tabelarnoj obradi rezultata korišćenjem odgovarajućih jednačina, zavisno od primijenjene metode. Zatim se crta dijagram mjerenja, izračunava se koeficijent varijacije i procjenjuje obilježje ispitivanog uzorka.

1.3. Sredstva za rad.

– Olovke, hartije za pisanje i crtanje, tabele i dijagrami.

1.4. Tehnički pojmovi:

– Metode matematičke statistike, linearne metode, proračun statističkih veličina, dijagram mjerenja

1.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta propisano državnim standardom

1.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 4 časa

1.7. Minimum teoretske pripreme

Primjena statistike u obradi rezultata ispitivanja

1.8. Zaštita na radu - radna odjeća

2. ODREĐIVANJE RELATIVNE VLAŽNOSTI VAZDUHA SREDINE

2.1. Cilj radnog zadatka

– Da se učenici upoznaju sa sastavnim dijelovima, principom rada i rukovanjem higrometrom ili psihrometrom

2.2. Opis radnih postupaka

– Za higrometar: Očitavanje relativne vlažnosti, baždarenje jednom nedjeljno. Za psihrometar: postavljanje mokre čarapice oko vlažnog termometra, određivanje termometarske razlike, određivanje relativne vlažnosti vazduha sredine pomoću psihometrijske tablice i dijagrama.

2.3. Sredstva za rad

– Higrometar odnosno psihrometar, psihometrijske tablice i dijagrami, olovke, hartije za crtanje i pisanje.

2.4. Tehnički pojmovi

– Relativna vlažnost vazduha, psihometrijska tablica i dijagrami

2.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta propisano državnim standardom

2.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

2.7. Minimum teoretskih priprema: Vlažnost vazduha

2.8. Zaštita na radu - radno odijelo

3. ODREĐIVANJE VLAGE U TEKSTILNOM MATERIJALU

3.1. Cilj radnog zadatka

– Da se učenici osposobe da praktično određuju vlagu u tekstilnom materijalu

3.2. Opis radnih postupaka

– Mjerenje vazdušno-suhog materijala, sušenje do apsolutno suhe mase, izračunavanje prosječne vlage, konstruisanje krive sušenja.

3.3. Sredstva za rad

– Aparat za sušenje materijala, kondicionir-aparat

3.4. Tehnički pojmovi

– Gravimetrijska metoda, kondicionir-aparat, vazdušno-suhi materijal, kriva sušenja

3.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta - propisano državnim standardom

3.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 4 časa

3.7. Minimum teoretske pripreme Vlaga u tekstilnom materijalu

3.8. Zaštita na radu - radno odijelo

4. ODREĐIVANJE PREČNIKA VUNENIH VLAKANA PROJEKCIJOM MIKROSKOPOM

4.1. Cilj radnog zadatka

– Da učenici nauče praktično da određuju prečnik vlakana projekcionim mikroskopom

4.2. Opis radnih postupaka

Određivanje konstante projekcionog mikroskopa, pripremanje preparata, mjerenje, sređivanje rezultata, mjerenje statističkom metodom

4.3. Sredstva za rad

- Projekcioni mikroskop, uređaj za siječenje vlakana, predmetno I pokrivno staklo, pinceta, pipeta, igla

4.4. Tehnički pojmovi

- Metoda projekcionog mikroskopa, debljina vunenih vlakana, konstanta projekcionog mikroskopa, preparat

4.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta

- Propisano državnim standardom

4.6. Vrijeme predviđeno: 2 časa

4.7. Minimum teoretske pripreme

- Mikroskopija tekstilnih vlakana.
- Određivanje debljine vlakana.

4.8. Zaštita na radu – radno odijelo

5. ODREĐIVANJE FINOĆE VLAKANA

5.1. Cilj radnog zadatka

- Da se učenici obuču da praktično određuju finoću vlakna

5.2. Opis radnih postupaka

- Snopić paralelizovanih i zategnutih vlakana stavlja se na postolje noža i odrežu se krajevi vlakana koji vire izvan postolja. Masa vlakana na postolju noža mjeri se na torzionoj vagi, određuje se ukupna dužina svih vlakana i izračunava njihova finoća. Postupak se ponavlja određni broj puta, a rezultati se sređuju odgovarajućom statističkom metodom.

5.3. Sredstva za rad

- Tarziona vaga, uređaj za sječenje vlakana

5.4. Tehnički pojmovi

- Indirektna metoda, finoća vlakana, miiitex, decitex

5.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta

- Propisano državnim standardom

5.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 3 časa

5.7. Minimum teoretske pripreme

- Debljina i finoća vlakana

5.8. Zaštita na radu

- Radno odijelo

6. ODREĐIVANJE DUŽINE TEKSTILNIH VLAKANA METODOM MJERENJA DUŽINE POJEDINAČNIH VLAKANA

6.1. Cilj radnog zadatka

- Mjerenje dužine tekstilnih vlakana ograničene dužine metodom brojanja.

6.2. Opis radnih postupaka

- Izmjeri se dužina 500 vlakana datog uzorka metodom brojanja.

Dobijene brojčane vrijednosti sređuju se u tabeli. Zatim se izračunavaju svi oblici dužine vlakana, relativne frekvencije, koeficijent varijacije, praktična granica greške i konstruiše se kriva rasporeda frekvencija.

6.3. Sredstva za rad Lenjir, pinceta, pločica

6.4. Tehnički pojmovi

- Metoda brojanja: srednji, modulni, trgovački i maksimalni štapel, kriva raspodjela frekvencija

6.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta propisano državnim standardom

6.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 4 časa

6.7. Minimum teoretske pripreme Dužina vlakana

6.8. Zaštita na radu Radno odijelo

7. ODREĐIVANJE DUŽINE PAMUČNIH VLAKANA METODOM SORTIRANJA

7.1. Cilj radnog zadatka

- Praktično mjerenje dužine vlakana putem sortiranja vlakana u određenim dužinski intervalima i procjena količine vlakana pojedinih grupa po njihovoj masi

7.2. Opis radnih postupaka

- Vlakna određene mase postave se na prvo igleno polje aparata za sortiranje. Tu se vlakna isprave i paralelišu. Vlakna se u snopićima izvlače iz prvog i slažu u drugo igleno polje tako da leže u istoj ravni. Na isti način vlakna se u snopićima vrate u prvo igleno polje. Iz prvog iglednog polja vlakna se u snopićima izvlače i raspoređuju u pojedine dužinske intervale radi dobijanja vlaknaste brade. Na kraju se dijagram vlaknaste brade crta na milimetarskom papiru i izračunaju se štapeli.

7.3. Sredstva za rad

- Aparat za sortiranje, sitni pribor aparata za sortiranje, torziona vaga.

7.4. Tehnički pojmovi

- Masena metoda, štapeli, dijagram vlaknaste brade

7.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta propisano državnim standardom

7.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

7.7. Minimum teoretske pripreme

- Dužina vlakana

7.8. Zaštita na radu

- Radno odijelo

8. ODREĐIVANJE PREKIDNE SILE I PREKIDNOG IZDUŽENJA POJEDINAČNIH VLAKANA

8.1. Cilj radnog zadatka

- Utvrđivanje prekidne sile i prikidnog izduženja vlakana ogledom

8.2. Opis radnih postupaka

- Ispitivano vlakno zateže se između gornje i donje stege i izlaže rastućem vučnom opterećenju. U momentu prekida vlakna očita se prekidna sila i prekidnoizduženje na odgovarajućim skalama. Postupak se ponavlja željeni broj puta. Rezultati mjerenja bilježe se i sređuju odgovarajućom statističkom metodom.

8.3. Sredstva za rad

- Dinamometar za vlakna, pinceta, češali

8.4. Tehnički pojmovi

- Prekidna sila vlakna, prekidno izduženje vlakna

8.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta propisano državnim standardom

8.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 3 časa

8.7. Minimum teoretske pripreme

- Mehanička svojstva vlakana

8.8. Zaštita na radu

- Radno odijelo

9. ODREĐIVANJE SADRŽAJA STRANIH PRIMJESA I NEČISTOĆA U PAMUČNIM

VLAKNIMA

9.1. Cilj radnog zadatka

- Određivanje stepena čistoće pamučnih vlakana

9.2. Opis radnih postupaka

- Iz uzoraka određene mase odstranjuju se nečistoće analizatorom koji radi na principu razdvajanja pratećih materija pomoću njihove specifične mase. Čist uzorak se mjeri i primjenom odgovarajuće jednačine proračunava stepen čistoće pamuka.

9.3. Sredstva za rad

- Mehaničko-pneumatski analizator

9.4. Tehnički pojmovi

- Randman vlakana, stepen čistoće, udio mrtvih vlakana masa;

9.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta

- Propisano državnim standardom

9.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

9.7. Minimum teoretske pripreme: Stepen čistoće vlakana

9.8. Zaštita na radu – Radno odijelo

10. ODREĐIVANJE FINOĆE PREĐE (METODA POVJESMA)

10.1. Cilj radnog zadatka

- Praktično određivanje finoće pređe.
- Uočavanje značaja finoće pređe za tehnološki proces i

osobine izrađene pređe

10.2. Opis radnih postupaka

- Iz uzoraka izdvoje se određena dužina pređe i formira uzorak u obliku povjesma na uređaju za mjerenje dužine pređe sa vitlom. Pod određenim uslovima utvrdi se njena masa. Finoća pređe izračunava se iz dužine i mase uzorka, ili se direktno čita na kvadrantnoj vagi. Postupak se ponavlja određeni broj puta. Zatim slijedi obrada rezultata mjerenja.

10.3. Sredstva za rad

- Kvadrantna vaga, uređaj za mjerenje dužine pređe sa vitlom, makaze, tehnička vaga

10.4. Tehnički pojmovi

- Finoća pređe, podužna masa, tex, metoda povjesma

10.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta

- Propisano državnim standardom

10.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

10.7. Minimum teoretske pripreme:

- Debljina i finoća pređe

10.8. Zaštita na radu:

- Radno odijelo

11. ODREĐIVANJE UPREDENOSTI PREĐE

11.1. Cilj radnog zadatka

- Steći praktično iskustvo u mjerenju pravca i broja zavoja pređe

11.2. Opis radnih postupaka

- Potrebno je najprije odrediti finoću pređe radi izbora prednapona, zatim izabrati dužinu uzoraka za ispitivanje (u zavisnosti od vrste pređe) i fiskirati položaj stege s linearnim pomjeravanjem. Postupak rada zavisi od metode ispitivanja, tipa torziometra i vrste pređe. Mjerne vrijednosti se bilježe i sređuju odgovarajućim statističkom metodom.

11.3. Sredstva za rad

- Torziometar, pinceta, makaze, igla za prepariranje

11.4. Tehnički pojmovi

- Pravac upredanja, broj zavoja pređe, koeficijent upredanja, ugao upredanja

11.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

- Propisano državnim standardom

11.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

- Upredenost pređe

11.8. Zaštita na radu:

- Radno odijelo

12. ODREĐIVANJE PREKIDNE SILE I PREKIDNOG IZDUŽENJA PREĐE

12.1. Cilj radnog zadatka

- Ovladati praktičnim mjerenjem prekidne sile i prekidnog

izduženja pređe

12.2. Opis radnih postupaka

- Uzorak se zateže do prekida na aparatu koji registruje prekidnu silu i izduženje pređe. Postupak se ponavlja određeni broj puta.

- Rezultati mjerenja sređuju se željenom statističkom metodom

12.3. Sredstva za rad

- Aparat za određivanje prekidne sile, makaze

12.4. Tehnički pojmovi

- Prekidna sila pređe, prekidno izduženje, prednapon

12.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

- Propisano državnim standardom

12.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog postupka: 3 časa

12.7. Minimum teoretske pripreme Mehanička svojstva pređe

12.8. Zaštita na radu: Radno odijelo

13. ODREĐIVANJE ISPUNJENOSTI TKANINE I PLETENINE

13.1. Cilj radnog zadatka:

- Naučiti praktično odrediti gustinu i ispunjenost tkanine i pletenine

13.2. Opis radnih postupaka:

- Najprije se odredi gustina tkanine, odnosno, pletenine, zatim finoća niti i izračuna ispunjenost.

13.3. Sredstva za rad:

- Brojač niti, igla, trokut, tarziona vaga

13.4. Tehnički pojmovi:

- Gustina tkanine, gustina pletenine, linearna ispunjenost, površinska ispunjenost

13.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

- Propisano državnim standardom

13.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

13.7. Minimum teoretske pripreme:

- Ispitivanje gustine i ispunjenosti gotovih proizvoda.

- Debljina i finoća pređe

13.8. Zaštita na radu: Radno odijelo

14. ODREĐIVANJE MASE TKANINE I PLETENINE

14.1. Cilj radnog zadatka:

- Naučiti praktično odrediti masu tkanine i pletenine

14.2. Opis radnih postupaka:

- Pripremljene epruvete redom se mjere na kvadrantnoj vagi i direktno se pročita i zabilježi masa jedinice površine. Brojčane vrijednosti pojedinačnih mjerenja sređuju se odabranom statističkom metodom. Masa dužnog metra tkanine, odnosno, pletenine, dobije se preračunavanjem iz mase kvadratnog metra.

14.3. Sredstva za rad:

- Kvadratna vaga, šablon, makaze

14.4. Tehnički pojmovi

- Masa kvadratnog metra tkanine, odnosno, pletenine, širina tkanine, odnosno, pletenine, masa dužnog metra

14.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

- Propisano državnim standardom

14.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

14.7. Minimum teoretske pripreme Ispitivanje mase finalnih proizvoda

14.8. Zaštita na radu:

- Radno odijelo

15. ODREĐIVANJE PREKIDNE SILE I IZDUŽENJA TKANINA

15.1. Cilj radnog zadatka:

- Praktično mjerenje prekidne sile i izduženja tkanina

15.2. Opis radnih postupaka:

– Tkanina se zateže do prekida na dinamometru za prekidnu silu i izduženje tkanina. Postupak se ponavlja određeni broj puta, a zatim se pristupa sređivanju rezultata mjerenja određenom statističkom metodom.

15.3. Sredstva za rad

– Dinamometar za prekidnu silu i izduženje tkanine, linijar, makaze.

15.4. Tehnički pojmovi:

– Prekidna sila, prekidno uzduženje

15.5. Kvalitet rada i kontrola kvalitete:

– Propisano državnim standardom

15.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 3 časa

15.7. Minimum teoretske pripreme:

– Mehanička svojstva gotovih proizvoda

15.8. Zaštita na radu.

– Radno odijelo.

16. ODREĐIVANJE UGLA GUŽVANJA TKANINA

16.1. Cilj radnog zadatka:

– Ocjenjivanje sposobnosti tkanina da se suprotstavi gužvanju u praktičnoj primjeni

16.2. Opis radnih postupaka:

– Isječeni uzorci tkanina, određene veličine, presavijaju se za 180 na propisanoj dužini i opterete određenim tegom. Poslije jednog sata skida se opterećenje i ugao ispravljanja mjeri

poslije 5 minuta i 60 minuta. Ugao gužvanja određuje se na licu i naličju tkanine.

16.3. Sredstva za rad

- Uređaj za mjerenje ugla gužvanja, sekundomjer, staklena pločica, teg, uglomjer, makaze, lenjir.

16.4. Tehnički pojmovi

- Ugao gužvanja, opterećenje, lice i naličje tkanine

16.5. Kvalitet i kontrola kvaliteta:

- Propisano državnim standardom

16.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

16.7. Minimum teoretske pripreme

- Ispitivanje gotovih proizvoda.
- Ostala svojstva

16.8. Zaštita na radu:

- Radno odijelo

17. ODREĐIVANJE SKUPLJANJA TAKNINA

17.1. Cilj radnog zadatka:

- Utvrđivanje skupljanja tkanina pod uticajem djelovanja vlage, toplote i sredstava za pranje ili hemijskog čišćenja.

17.2. Opis radnih postupaka.

- Priprema uzorka, mjerenje, pranje, kondicioniranje, ponovno mjerenje dimenzija, obračun

17.3. Sredstva za rad:

- Aparat za peglanje, higrostat, lenjir, sitni laboratorijski pribor

17.4. Tehnički pojmovi

- Skupljanje po širini, skupljanje po dužini, mjerenje dimenzija uzorka, sušenje, peglanje.

17.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

– Propisano državnim standardom

17.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

17.7. Minimum teoretske pripreme

– Skupljanje finalnih proizvoda

17.8. Zaštita na radu:

– radno odijelo.

18. ODREĐIVANJE UTICAJA KISELINE NA CELULOZU

18.1. Cilj radnog zadatka:

– Utvrđivanje oštećenja celuloze pod dejstvom kiselina

18.2. Opis radnih postupaka

– Uzorci pamučne pređe ili taknine tretiraju se kiselinama određenih koncentracija, određeno vrijeme i na određenoj temperaturi. Prethodno se ispita njihova prekidna sila.

– Nakon ispiranja i sušenja pređi i tkanina ispituje se prekidna sila, otpornost na temperaturu i izvodi se test sa Felingovim rastvorom

18.3. Sredstva za rad

– Stalni laboratorijski pribor

18.4. Tehnički pojmovi

– Oštećenje celuloze, Felingovi rastvori, test prekidne sile

18.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta

– Učenici treba da se dobro upoznaju sa štetnim uticaje kiselina na celulozu, u x. zavisnosti od vrste, koncentracije, temperature i vremena trajanja, da bi o tome vodili računa u praksi.

18.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

18.7. Minimum teoretske pripreme

– Uticaj hemijskih agenasa na celulozu

18.8. Zaštita na radu:

- Radno odijelo.

19. ODREĐIVANJE UTICAJA ALKALIJA NA PAMUK

19.1. Cilj radnog zadatka:

- Uočavanje uticaja alkalijskih različitih koncentracija na pamuk

19.2. Opis radnih postupaka:

- Pamučna pređa određene dužine izmjeri se na vagi, a zatim izloži djelovanju NaOH određenih koncentracija, određeno vrijeme. Prethodno se odredi njihova prekidna sila. Nakon ispiranja i sušenja određuje se promjena mase, dužina pređe i prekidna sila.
- Jedan dio pređe izloži se djelovanju NaOH u zategnutom stanju i nakon djelovanja ispituje se njena prekidna sila.

19.3. Sredstva za rad

- Stalni laboratorijski pribor

19.4. Tehnički pojmovi

- Promjena mase, promjena dužine, mercevizacija

19.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

- Propisano standardom

19.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 2 časa

19.7. Minimum teoretske pripreme

- Uticaj hemijskih agenasa na celulozu

19.8. Zaštita na radu

- Radno odijelo

20. ODREĐIVANJE UTICAJA AGENASA NA VUNU

20.1. Opis radnih postupaka:

– Vuna se izloži djelovanju kiselina određenih koncentracija, baza i reduktivnih sredstava, određeno vrijeme i na određenoj temperaturi i uočava se njihov uticaj na vunu.

20.3. Sredstva za rad:

– Stalni laboratorijski pribor

20.4. Tehnički pojmovi:

– Bubrenje vune, oštećenje vune

20.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

– Propisano državnim standardom

20.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju zadatka: 2 časa

20.7. Minimum teorijske pripreme:

– Uticaj hemijskih agenasa na vunu

20.8. Zaštita na radu:

– Radno odijelo

21. ODREĐIVANJE SIROVINSKIH SASTAVA TEKSTILNIH MATERIJALA

21.1. Cilj radnog zadatka:

– Raspoznavanje vlakana i sirovinskog sastava,

21.2. Opis radnih postupaka

– Posmatranje mikroskopskog izgleda, načina sagorijevanja proizvoda suhe destilacije, bojenih reakcija i rastvaranje različitih tekstilnih vlakana,

21.3. Sredstva za rad:

– Mikroskop i stalni laboratorijski pribor,

21.4. Tehnički pojmovi

– Identifikacija vlakana, metode sagorijevanja, metoda suhe destilacije, kaloristička metoda, metoda hemijskog rastvaranja.

21.5. Kvalitet rada i kontrola:

– Propisano državnim standardom,

21.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 8 časova

21.7. Minimum teoretske pripreme Identifikacija vlakana

21.8. Zaštita na radu:

– Radno odijelo

22. ODREĐIVANJE PAMUKA U MJEŠAVINI SA POLIESTERSKIM VLAKNIMA

22.1. Cilj radnog zadatka:

– Određivanje i izračunavanje sadržaja pamuka u mješavini sa poliesterskim vlaknima

22.2. Opis radnih zadataka:

– Smjesa vlakana se posmatra pod mikroskopom. Potom se uzorak potopi u mikrobenzer i obrađuje pod utvrđenim uslovima. Nakon toga se vrši izračunavanje.

22.3. Sredstva za rad

– Mikroskop, stalni laboratorijski pribor

22.4. Tehnički pojmovi

– Kvalitativna analiza, kvantitativna analiza i smjesa vlakana

22.5. Kvalitet rada i kontrola zadataka:

– Propisano državnim standardima

22.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 6 časova

22.7. Minimum teoretske pripreme

– Kvalitativna i kvantitativna analiza (kemijsko ispitivanje)

22.8. Zaštita za radu:

– Radno odijelo

23. ODREĐIVANJE SADRŽAJA VISKOZNIH VLAKANA U MJEŠAVINI SA VUNOM

23.1. Cilj radnog zadatka:

- Odvijanje i izračunavanje sadržaja viskoznih vlakana u mješavini sa vunom

23.2. Opis radnih postupaka:

- Smjesa vlakana se posmatra pod mikroskopom, zatim se uzorak potopi u rastvor KOH i obrađuje pod utvrđenim uslovima. Poslije toga se vrši obračun.

23.3. Sredstva za rad:

- Mikroskop, stalni laboratorijski pribor

23.4. Tehnički pojmovi:

- Kvalitativna i kvantitativna analiza i smjesa vlakana

23.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta:

- Propisano državnim standardom

23.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 4 časa

23.7. Minimum teoretske pripreme

- Kvalitativna i kvantitativna analiza (kemijsko ispitivanje)

23.8. Zaštita na radu.

- Radno odijelo

24. ODREĐIVANJE POSTOJANOSTI OBOJENJA

24.1. Cilj radnog zadatka:

- Ocjenjivanje promjene obojenja tekstilnog materijala na razne uticaje.

24.2. Opis radnih postupaka:

- Uzorak se zajedno sa bijelom tkaninom, odnosno, predom, izlaže uticaju koji se želi odrediti. Intenzitet prelaza boja na nebojeni materijal ocjenjuje se pomoću sive skale.

24.3. Sredstva za rad

- Siva skala, stalni laboratorijski pribor

24.4. Tehnički pojmovi

- Postojanost obojenja, siva skala

24.5. Kvalitet rada i kontrola kvaliteta

- Propisana državnim standardom

24.6. Vrijeme predviđeno za realizaciju radnog zadatka: 4 časa

24.7. Minimum teoretske pripreme

- Ispitivanje postojanosti obojenja

24.8. Zaštita na radu:

- Radno odijelo

D. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Laboratorijske vježbe za ispitivanje tekstila u neposrednoj su povezanosti sa stručno-teorijskom nastavom ovog predmeta. Programom predviđeni zadaci – vježbe predstavljaju kontinuiran i sistematski organiziran proces kroz koji učenici moraju naučiti da stečena znanja iz teorijske nastave ispitivanje tekstila znaju primijeniti na praktična znanja.

Zadaci i zahtjevi vježbi treba da omogućavaju razvoj kreativnih sposobnosti učenika, samostalan i organiziran rad, tačnost, urednost, sistematičnost i strpljenje.

U cilju što sistematičnijeg ostvarivanja ovih zadataka, potrebno je da u grupi bude 6-10 učenika.

Da bi se ova nastava mogla uspješno realizirati svaka škola mora imati laboratoriju za ispitivanje tekstila sa posebnim aparatima i stalnim laboratorijskim priborom, kolekcijom različitih tekstilnih materijala i sl.

E. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško- psihološka i metodičko-didaktička grupa predmeta,

- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško-psihološka i metodičko-didaktička

grupa predmeta.

Nastavni predmet: ESTETIKA OBLAČENJA

Razred: IV

Godišnje časova: 30

A. CILJ I ZADACI NASTAVE:

- U korelaciji sa ostalim predmetima upoznati učenike sa cjelokupnim procesom oblikovanja odjeće: od ideje do realizacije
- Kroz upotrebu različitih likovnih tehnika omogućiti učeniku da pronade vlastiti vizuelni izraz
- Razvijanje kreativnosti i primjenjivanje stečenih znanja u oblikovanju odjevnih predmeta

B. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

Tematska cjelina	fond časova
1. Oblikovanje odjeće prema stasu	8
2. Oblikovanje odjeće prema deformitetu tijela	5
3. Izbor tkanina prema odjevnom predmetu	4
4. Narodna nošnja	13
Ukupno	30

C. SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. Oblikovanje odjeće prema stasu 8 časova

- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe vitkog stasa – mršave osobe
- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe punijeg stasa – gojazne osobe
- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe niskog stasa
- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe širokih ramena i uskih bokova
- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe uskih ramena i širokih bokova

2. Oblikovanje odjeće prema deformitetu tijela 5 časova

- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe kratkih nogu i dugog struka
- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe dugih nogu i dugog struka

- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe spuštenih ramena i nejednakog držanja tijela
- Kreiranje odjeće i izbor dezena i boja za osobe povijenog držanja i grbe na leđima

3. Izbor tkanina prema odjevnom predmetu

4 časa

- jednoboje tkanine
- dezenirane tkanine
- tkane tkanine
- netkane tkanine
- impregnirane tkanine
- pletene tkanine

4. Narodna nošnja

13 časova

- kratki historijski pregled bosanskohercegovačke narodne nošnje
- karakteristike narodnih nošnji u pojedinim područjima Bosne i Hercegovine
- kreiranje odjeće inspirisane bosanskohercegovačkom narodnom nošnjom
- kreiranje odjeće inspirisane nošnjom naroda ili etničke grupe po izboru

D. Upustvo za realizaciju programa

Predmet se sastoji od teoretske nastave i vježbi. Da bi se lakše savladalo gradivo vezano za historijat bosanskohercegovačke nošnje, obavezna je posjeta etnološkom muzeju.

E. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško- psihološka i metodičko- didaktička grupa predmeta,
- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško- psihološka i metodičko- didaktička grupa predmeta.

Nastavni predmet: HHISTORIJAT TEKSTILA I KOSTIMA

Razred: IV

Godišnje časova: 30

A. CILJ I ZADACI PROGRAMA:

Moda kroz historiju zajedno sa drevnim narodnim nošnjama pojedinog naroda ili njihovih detalja, služi i kao inspiracija na kojoj učenik gradi svoje viđenje mode. U praktičnom djelu predmeta učenici studiju historijskog kostima kreiraju prema saznanjima iz teoretske nastave i originalnih reprodukcija.

B. PREGLED TEMATSKIH CJELINA

TEMATSKA CJELINA

1. Hhitorijat odijevanja

2 časa

2. Babilon Asirija

2 časa

3. Egipat

3 časa

4. Grčka

2 časa

5. Rim

2 časa

6. Vizantija

2 časa

7. Romantika

2 časa

8. Gotika

2 časa

9. Nošnja dalekog istoka

2 časa

10. Renesansa

2 časa

11. Barok

2 časa

12. Rokoko

2 časa

13. XIX stoljeće

2 časa

14. XX stoljeće

3 časa

C.SADRŽAJ TEMATSKIH CJELINA

1. Hhitorijat odijevanja

- Odijevanje kao odraz ekonomske situacije i kulturne nadgradnje društvenog poretka tog razdoblja
- Razvitak promatran preko naroda i civilizacija koje su najviše doprinijele formiranju današnje mode.

2. Babilon i Asirija

- historijski pregled; tkanine i boje
- odjeća: muška, ženska, ratnička.

3. Egipat

- historijski pregled
- tkanine i boje - dekorativna obrada tkanina
- odjeća
- kosa, nakit i posebni ukrasi

4. Grčka

- historijski pregled
- tkanine i boje
- odjeća: muška, ženska, ratnička

- obuća, kosa, nakit i pokrivala za glavu

5. Rim.

- historijski pregled

- odjeća: muška, ženska, ratnička

- obuća, kosa, nakit i ukrasi

6. Vizantija

- historijski pregled

- tkanine, boje, odjeća

- nakit.

7. Srednjovjekovna nošnja-historijski pregled muške i ženske odjeće, obuće, nakita i frizura

- Romantička

- Gotika

9. Nošnja dalekog istoka

- tkanine

- odjeća, nakit, kosa, dekorativni elementi

10. Renesansa

- tkanina, dekorativni elementi

- odjeća, obuća, kosa, šeširi.

11. Barok

- tkanina (štampanje tekstila)

- odjeća, rublje, korzeti, šeširi, kosa.

12. Rokoko

- tkanina

- odjeća, obuća, šeširi, perike, kosa

13. XIX stoljeće

- historijski pregled

- tkanine

- odjeća, obuća, nakit

14. XX stoljeće

- razvoj tekstilne industrije

- sirovine, tkanine (sintetska vlakna)

D. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU PROGRAMA

Predmet se sastoji od teoretske nastave. Nakon teoretski obrađene nastavne jedinice pristupa se crtanju historijskog kostima u boji, slobodnom tehnikom.

E. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško- psihološka i metodičko- didaktička grupa predmeta,

- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško- psihološka i metodičko- didaktička

grupa predmeta.

Nastavni predmet: PRAKTIČNA NASTAVA

Razred: I

Godišnje časova: 105

A. CILJ nastave ovog predmeta je da doprinese obrazovanju i razvoju ličnosti učenika razvijanjem praktičnih vještina za rad u tekstilnoj struci.

B. ZADACI NASTAVE SU

- Sticanje praktičnih znanja za rad u tekstilnoj struci
- upoznavanje sa priborom za ručno šivanje
- Razvijanje vještine u ručnom šivanju, rukovanju strojem za šivanje i izradi mašinskih šavova, te izradi detalja za odjevne predmete
- savladati održavanje šivaćih strojeva

C. RADNI ZADACI

Red. br. NAZIV RADNOG ZADATAKA

1. Pribor za ručno šivanje	3 časa
2. Ručno šivanje	28 časova
3. Izrada mašinskih šavova	30 časova
4. Izrada detalja za odjevne predmete	41 čas
5. Održavanje šivaćih strojeva	3 časa
UKUPNO	105 časova

B. RAZRADA RADNIH ZADATAKA

1. PRIBOR ZA RUČNO ŠIVANJE

3 časa

CILJ: upoznavanje učenika sa priborom za ručno šivanje njihovom primjenom u praksi, načinu korištenja. Opis radnih postupaka: upoznavanje sa priborom, izbor pribora, pravilno korištenje pribora i alata, odnos učenika kod korištenja pribora.

Upustvo za realizaciju: učenike upoznati sa pravilnim držanjem tijela u radu, držanjem i zahvatanjem materijala i pribora za kvalitetno izvođenje zadataka i postupka, primjenom zaštitnih sredstava.

2. RUČNO ŠIVANJE

28 časova

CILJ: postepeno uvođenje učeniku u jednostavnije poslove procesa proizvodnje, sticanje vještine u obavljanju ručnog šivanja.

Opis radnih postupaka: prošivanje djelova, opšivanje rubovu izrada rupica, spona, prišivanja dugmadi, spajanje postave i međupostave za osnovnu tkaninu, izrada poruba (dužine) gotovih proizvoda.

Upustvo za realiziranje: upoznati učenike sa zadacima i praktično demonstrirati izvođenje postupaka, kontrolisati ispravnost rada zadataka.

3. IZRADA MAŠINSKIH ŠAVOVA

30 časova

CILJ: upoznavanje učenika sa osnovnim karakteristikama šivaćih strojeva, mogućnost izrade šavova,

pravilan način posluživanja stroja.

Opis radnih postupaka: priprema šivaćeg stroja, uvježbavanje praznog hoda stroja, postavljanje gornjeg konca, namotavanje i postavljanje donjeg konca. Uvježbavanje izrade ravnih šavova, izrade više vrsta šavova. Sastavljanje kariranih tkanina.

Upustvo za realiziranje: pored objašnjenja i utvrđivanja zadataka praktično demonstrirati postupke.

4. IZRADA DETALJA ZA ODJEVNE PREDMETE

41 časova

CILJ: uvježbati izradu detalja za odjevne predmete.

Opis radnih postupaka: izrada ovratnika, izrada poklopaca, izrada manžetni za rukav, izrada različitih vrsta džepova, izrada raznih rupica, prišivanje patent zatvarača.

Upustvo za realiziranje: potrebno je prikazati kako se priprema i praktično izvodi svaki radni postupak skrećući pažnju na poseban značaj detalja za kvalitet gotovog proizvoda. Uslovi zaštite od eventualnih povreda na radu.

5. ODRŽAVANJE ŠIVAČIH STROJEVA

3 časa

CILJ: da učenik prihvati neophodnost pravilnog održavanja šivaćeg stroja kao uslov za ispravan, kvalitetan i jeftiniji rad.

Opis radnih postupaka: čišćenje stroja, podmazivanje, zamjena i postavljanje igle, regulisanje zategnutosti konca.

Upustvo za realiziranje: upoznati učenika o uslovima i mjestima čišćenja i podmazivanja stroja, zamjeni igala, regulisanju zategnutosti konca, upozorenju od moguće povrede.

PRAKTIČNA NASTAVA

Razred: II

Godišnje časova: 216

A. CILJ nastave ovog predmeta je da doprinese obrazovanju i razvoju ličnosti učenika razvijanjem praktičnih vještina za rad u tekstilnoj struci.

B. ZADACI NASTAVE su

- Sticanje praktičnih znanja za rad u tekstilnoj struci
- Razvijanje vještina u obavljanju radnih operacija na izradi suknji, bluza, haljina, pidžama, košulja.

C. RADNI ZADACI

Red.br.	Naziv radnog zadatka	časova
1.	Izrada sukanja	24
2.	Izrada bluza	48
3.	Izrada haljina	48
4.	Izrada hlača	24
5.	Izrada pidžama	42
6.	Izrada košulja	30
Ukupno:		216

D. SADRŽAJI RADNIH ZADATAKA

1. Izrada suknje

24 časa

a. Cilj: Povezivanje stručno-teoretske nastave vezane za krojenje, sa praktičnim radom, sticanje vještina i navika na ispravan, precizan rad i pravilan odnos prema sredstvima i predmetu rada

b. Radni postupci

- Izrada vješalica
- Obrada šavova
- Sastavljanje pojasnice
- Sastavljanje postave za suknju
- Sastavljanje ušitaka
- Glačanje šavova i ušitaka
- Sastavljanje prednjih i zadnjih šavova
- Našivanje zatvarača na suknju
- Našivanje pojasa
- Izrada rupica i prišivanje dugmadi
- Ručna obrada poruba, završno glačanje

c. Uputstvo za realizaciju: nastavnik treba demonstrirati sve postupke rada i ukazivati na ispravnost izvođenja i posluživanja strojeva.

2. Izrada bluza

48 časova

a. Cilj: Primjena znanja iz konstrukcije, savladavanje vještina šivanja u svim radnim operacijama uz naglašavanje posebne pažnje na izvođenje pojedinih operacija.

b. Radni postupci

- Obrada šavova svih dijelova bluze
- Sastavljanje dijelova bluze (ovratnici, orukvice)
- Ušivanje ušitaka
- Našivanje okovratnika
- Međufazno glačanje, završno glačanje
- Izrada rupica, prišivanje dugmadi

3. Izrada haljine

48 časova

a. Cilj: Povezivanje nastave iz oblasti konstrukcija sa praktičnim radom, primjena konstrukcije haljine u pravoj veličini, savladavanje vještine uklapanja dijelova kroja u cilju manjeg utroška materijala, savladavanje vještine svih radnih operacija u cilju postizanja kvaliteta.

b. Radni postupci

- Izrada detalja za haljinu (okovratnik, orukvice, pojas)
- Obrada šavova
- Sastavljanje dijelova
- glačanje šavova, glačanje detalja
- našivanje detalja
- završno glačanje

c. Uputstvo za realizaciju: Sve radne operacije treba demonstrirati, kontrolisati kvalitet izrade svih operacija, ukazati na greške, uporediti sa uzorkom.

4. Izrada hlača

24 časa

a. Cilj: Primjeniti stečeno znanje iz konstrukcija izradom hlača u pravoj veličini

b. Radni postupci

- izrada gajkica, obrada šavova, izrada pojasnice
- Izrada džepova, sastavljanje dijelova hlača
- Našivanje zatvarača, našivanje pojasnice, prišivanje traka u porubu hlača, izrada rupica, prišivanje dugmadi.
- međufazno i završno glačanje

c. Uputstvo za realizaciju: Sve postupke rada treba demonstrirati, ukazati na kvalitet svih operacija upoređenjem sa uzorkom

5. Izrada pidžame

42časa

a. Povezati stručno teoretsku nastavu iz oblasti konstrukcija sa praktičnim radom, razviti vještine i steći navike za precizan i pravilan rad i odnos prema predmetimani sredstvima rada

b. Radni postupci

- mašinska obrada šavova
- sastavljanje nogavica pidžame
- izrada poruba nogavica
- ušivanje gume u pojasu
- izrada detalja (džepovi, ovratnici)
- sastavljanje dijelova
- našivanje detalja
- glačanje gotove pidžame
- izrada rupica, prišivanje dugmadi

c. Uputstvo za realizaciju: Sve postupke rada treba demonstrirati, ukazati na način i ispravnost izvođenja postupaka

6. Izrada košulja

30 časova

a. Cilj: Primjena izrade konstrukcije košulje u pravoj veličini, povezivanje nastave

konstrukcije sa praktičnim radom, savladavanje vještine uklapanja dijelova kroja u cilju postizanja što manjeg utroška materijala, savladavanje vještina svih radnih operacija u cilju postizanja kvaliteta.

b. Radni postupci

- izrada detalja (džepovi, ovratnici, orukvice)
- Obrada šavova
- Sastavljanje dijelova
- Našivanje detalja
- Međufazno glačanje, završno glačanje
- Izrada rupica, prišivanje dugmadi

c. Uputstvo za realiziranje: Sve radne operacije treba demonstrirati, kontrolisati kvalitet izrade i uporediti sa uzorkom.

PRAKTIČNA NASTAVA

Razred: III

Godišnje časova: 216

A. **CILJ** nastave ovog predmeta je da doprinese formiranju ličnosti učenika zadovoljavanjem potreba profesionalnog obrazovanja za izučavanjem i usvajanjem najznačajnijih zadataka relevantnih za zanimanje.

B. ZADACI NASTAVE su

- Da učenik nauči i ovlada vještinama u pripremi, pogonu za proizvodnju i doradu.

C. RADNI ZADACI

Red.br.	Naziv radnog zadatka časova	
1.	Rad u pripremi	60 časova
2.	Rad u pogonu za proizvodnju	96 časova
3.	Rad u doradi	60 časova
Ukupno:		216 časova

D. SADRŽAJI RADNIH ZADATAK

1. Rad u pripremi	60 časova
1.1. Kontrola sirovina	
1.2. Polaganje naslaga na stol za iskrojavanje	
1.3. Grubo iskrojavanje naslage	
1.4. Fino iskrojavanje naslage	
1.5. Označavanje iskrojenih naslaga	
2. Rad u pogonu za proizvodnju	96 časova
2.1. Kompletiranje i fiksiranje međupostave za skice i jakne	

- 2.2. Kompletiranje postave za sakoe i jakne
- 2.3. Izrada unutarnjih džepova na postavi za sakoe i jakne
- 2.4. Sastavljanje leđa i prednjice
- 2.5. Sastavljanje rukava i sa leđima i prednjicama
- 2.6. Izrada džepova na gornjim dijelovima odjeće
- 2.7. Izrada rukava
- 2.8. Kompletiranje za montažu odjevnog predmeta

3. Rad u doradi

60 časova

- 3.1. izrada rupica
- 3.2. Prišivanje dugmad na kratkošavnom automatu, odnosno aparatu
- 3.3. Čišćenje konaca i adustiranje
- 3.4. Glačanje

E. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Praktična nastava se izvodi u školskim radionicama i kabinetima ili objektima za industrijsku proizvodnju odjeće, koji imaju uslove za realiziranje programa. Učenici moraju biti povjereni stručno osposobljenim licima za izvođenje praktične nastave. Da bi učenici savladali programom utvrđene zadatke potrebno ih je uputiti na pravilno čitanje tehničke dokumentacije i tehnološkog procesa u proizvodnji. Za realiziranje programa tematske cjeline treba rasčlaniti u mjesečnim planovima rada na metodske jedinice treba planovima rada na metodske jedinice, na osnovu sedmičnog fonda časova.

PRAKTIČNA NASTAVA

Razred: IV
Godišnje časova: 216

A. CILJ nastave ovog predmeta je da doprinese formiranju ličnosti učenika zadovoljavanjem potreba profesionalnog obrazovanja za izučavanjem i usvajanjem najznačajnijih zadataka relevantnih za zanimanje.

B. ZADACI NASTAVE su

- Da učenik nauči i ovlađa vještinama u procesu proizvodnje odjevne konfekcije i to: odjeljenje pripreme i proizvodnje

C. PREGLED RADNIH ZADATAKA

Red.br.	Naziv radnog zadatka časova	
1.	Rad u odjeljenju za pripremu	30 časova
2.	Rad u podjeljenju za proizvodnju	180 časova
Ukupno:		210 časova

D. SADRŽAJI RADNIH ZADATAKA

- 1. Rad u odjeljenju za pripremu

30 časova

- 1.1. Perforiranje šablona
- 1.2. Postavljanje krojnih slika šablona za krojenje
- 1.3. Prenosjenje – ucrtavanje krojnih slika na postavljene naslage za iskrojavanje
- 1.4. Fiksiranje međupostave na iskrojene i označene dijelove iskrojene tkanine

2. Rad u odjeljenju za proizvodnju	180 časova
2.1. Rad na izradi ženske gornje odjeće	80 časova
2.2. Rad na izradi muške gornje odjeće	100 časova
2.1.1. Montaža ženskih jakni u jednoj cjelini	
2.1.2. Izrada međupostave na iskrojene i označene dijelove iskrojene tkanine	
2.1.3. Izrada postave za ženske kapute	
2.1.4. Izrada džepova na ženskim zimskim kaputima	
2.1.5. Izrada rukava za ženske zimske kapute	
2.1.6. Montaža pripremljenih sastavnih dijelova ženskog zimskog kaputa u jednu cjelinu	

2.2. Rad na izradi muške gornje odjeće	
2.2.1. Montaža muških sakoa u jednu cjelinu	
2.2.2. Izrada međupostave za muške i ženske kapute	
2.2.3. Izrada postave za muške i ženske kapute	
2.2.4. Izrada džepova za muške zimske kapute	
2.2.5. Izrada rukava za muške zimske kapute	
2.2.6. Montaža pripremljenih sastavnih dijelova muškog, zimskog kaputa u jednu cjelinu.	

E. UPUTSTVO ZA REALIZACIJU

Praktična nastava se izvodi u školskim radionicama i kabinetima ili objektima za industrijsku proizvodnju odjeće, koji imaju uslove za realiziranje programa. Učenici moraju biti povjereni stručno osposobljenim licima za izvođenje praktične nastave. Da bi učenici savladali programom utvrđene zadatke potrebno ih je uputiti na pravilno čitanje tehničke dokumentacije i tehnološkog procesa u proizvodnji.

2. Način i oblik izvođenja programa
3. Trajanje programa i način provjere
4. Završetak programa

E. PROFIL I STRUČNA SPREMA NASTAVNIKA:

- VII stepen, diplomirani inženjer tekstilne tehnologije i položena pedagoško- psihološka i metodičko- didaktička grupa predmeta,
- II, odnosno III ciklus bolonjskog visokoobrazovnog procesa na fakultetu tekstilne tehnologije: svi smjerovi i položena pedagoško- psihološka i metodičko- didaktička grupa predmeta.

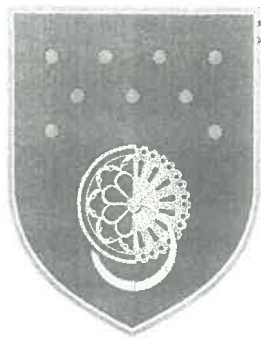
Propisi:

- Zakon o obrazovanju odraslih u Kantonu Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15, 40/20);
- Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Sl. novine Federacije Bosne i Hercegovine“ 75/21).
- Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 3/22);
- Pravilnik o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 3/22);
- Pravilnik o načinu organiziranja i provođenju ispita („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 3/22);
- Pravilnik o načinu organizovanja, provođenja, dužini trajanja, potrebnom fondu sati za sticanje srednje stručne spreme, programa prekvalifikacije, programa osposobljavanja i programa brze obuke za potrebe poslodavca („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 25/19);
- Odluka o usvajanju principa i standarda u oblasti obrazovanja odraslih u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, broj: 39/14);
- Odluka o standardima i normativima za realizaciju programa za obrazovanje odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 32/16);

Sadržaj

O D L O K U	2
1. Uvod.....	4
1.1. Podaci o osnivaču.....	5
2. Lice ovlašteno za zastupanje škole.....	6
3. Ciljevi.....	6
4. Vrste programa za obrazovanje odraslih	7
4.1. Planirani programi obrazovanja odraslih	7
4.1.1. Program za sticanje srednje stručne spreme (sticanje prvog obrazovanja) i Program prekvalifikacije polaznika	7
4.1.2. Program dokvalifikacije.....	8
4.2. Programi neformalnog obrazovanja odraslih.....	10
5. Potrebe društva za obrazovanjem odraslih.....	11
6. Profil i stepen stručne spreme koji se stiče po završetku obrazovanja.....	11
7. Opći i posebni uvjeti utvrđeni standardima i normativima.....	12
7.1. Prostorni i materijalni standardi.....	13
7.2. Kadrovski standardi.....	14
7.3. Tehničko – higijenski standardi.....	17
8. Način obezbjeđenja finansijskih sredstava	17
9. Fotografije	19
PRILOG	26
Propisi:	88

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
KANTON SARAJEVO**

Ministarstvo za odgoj i obrazovanje

Ekspertna komisija za razmatranje zahtjeva i Elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene Pravnog subjekta za obrazovanje odraslih JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn, Sarajevo

Broj: 11-05/02-34-19119-4/25

Sarajevo, 25.03.2025. godine

Na osnovu člana 20. Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 40/15 i 40/20), tačke II Rješenja o imenovanju Ekspertne komisije za razmatranje zahtjeva i Elaborata, te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - JU Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo i člana 10. Poslovnika o radu Ekspertne komisije, Komisija podnosi:

ZAVRŠNI IZVJEŠTAJ SA STRUČNIM MIŠLJENJEM

**o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za
obrazovanje odraslih – Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn
Sarajevo**

Ekspertna komisija u sastavu:

1. Arnela Trešnjo – predsjednik,
2. Olivera Hasković – član,
3. Sifet Kukuruz – član,
4. Doc.dr. Amina Isanović Hadžimerović- član,
5. Behudin Kozica – član.

Zadatak Ekspertne komisije je bio da razmotri zahtjev Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo i Elaborat o opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih, te da, da stručno mišljenje o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo. Ekspertna komisija je imala zadatak da izvrši uvid u dokaze o ispunjavanju uvjeta za osnivanje pravnog subjekta za obrazovanje odraslih, u

skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 40/15 i 40/20), Zakona o ustanovama („Službeni list R BiH”, broj: 6/92, 8/93 i 13/94) i Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo”, broj: 32/16 i 27/21).

Rezime sastanaka:

Prvi konstituirajući sastanak Ekspertne komisije održan je 14.02.2025. godine u prostorijama Ministarstva (Nedžarići - Aleja Bosne Srebrne bb).

Na sastanku je:

- Konstituirana Ekspertna komisija;
- Usvojen Poslovnik o radu Ekspertne komisije;
- Podijeljen radni materijal i obavljeno upoznavanje članova sa sadržajem Zahtjeva i Elaborata, kao i zadacima Ekspertne komisije;
- Vođena rasprava o modelu rada Ekspertne komisije;
- Zaključeno, sljedeći sastanak će se održati nakon što Ekspertna komisija dostavi mišljenje, primjedbe i sugestije na Elaborat Javnoj ustanovi Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn u Sarajevu te ista izvrši dopune i korekcije Elaborata i dostavi predsjednici komisije, koja će isti dostaviti članovima komisije.

Drugi sastanak Ekspertne komisije održan je 19.02.2025. godine u online formatu, sa početkom u 16,00 h.

Na sastanku je:

- Usvojen zapisnik sa prethodnog sastanka
- Vođena rasprava o dostavljenom korigovanom Elaboratu.

Dogovoreno je da predsjednica Komisije dostavi podnosiocu zahtjeva Javnoj ustanovi Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo primjedbe i sugestije za korekciju Elaborata, kao i primjedbu da se koriguje Odluka Školskog odbora o osnivanju organizatora obrazovanja odraslih na način da ista glasi da se vrši proširenje postojeće djelatnosti Škole na djelatnost obrazovanja odraslih te da se dostavi program obrazovanja odraslih koji će biti sastavni dio Elaborata.

Treći sastanak komisije održan je 04. 03. 2025. godine, u prostorijama Ministarstva (Aleja Bosne Srebrne bb) sa početkom u 16:00 h.

Na sastanku je:

- Usvojen zapisnik sa prethodnog sastanka.
- Vođena rasprava o dostavljenom korigovanom Elaboratu.

Nakon rasprave o dostavljenom korigiranom Elaboratu, Ekspertna komisija je konstatovala da nisu ugrađene sve primjedbe i preporuke na Elaborat, te je podnosiocu Zahtjeva vratila Elaborat na doradu.

Četvrti sastanak Ekspertne komisije održan je 07.03.2025. godine, u prostorijama Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, u ulici Medrese br.5, sa početkom u 16,00 sati.

Na sastanku je:

- Usvojen Zapisnik sa prethodnog sastanka.
- Nakon uvida u korigovani Elaborat, Ekspertna komisija je zaključila da su ugrađene sve primjedbe i preporuke na Elaborat, te je Ekspertna komisija isti prihvatila.

- Članovi Ekspertne komisije izvršili su uvid u prostorne uvjete u kojima će se realizirati programi obrazovanja odraslih i nastavnu opremu koja će se koristiti te su konstatovali da Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn ispunjava prostorne uslove za realizaciju obrazovanja odraslih u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih i Odlukom o standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih.

STRUČNO MIŠLJENJE

društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo

Nakon pažljivog izučavanja i detaljnog razmatranja kompletnog Elaborata, Ekspertna komisija daje stručno mišljenje kako slijedi:

1. Podaci o srednjoj školi, podnosiocu Zahtjeva za dobivanje saglasnosti za osnivanje i statusne promjene za obrazovanje odraslih:

Javna ustanova **Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo** je podnijela zahtjev za dobijanje saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih.

Javna ustanova **Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo** je obrazovna ustanova, upisana u Registar srednjih škola koji se vodi u Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, pod rednim brojem 27. na strani 27.

U Javnoj ustanovi **Srednja škola za tekstil kožu i dizajn Sarajevo** se školuju učenici za zanimanja trećeg i četvrtog stepena.

2. Sjedište srednje škole:

Sjedište Javne ustanove **Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo** je u ulici Medrese br. 5, u Sarajevu, Općina Stari Grad.

3. Naziv srednje škole:

Škola će i dalje zadržati postojeći naziv – Javna ustanova **Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo**, s tim da će ustanova biti registrirana i za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih.

Odluku o proširenju djelatnosti škole donosi osnivač- Skupština Kantona Sarajevo.

4. Vrsta ustanove:

Srednja škola sa registriranom djelatnošću za srednje stručno obrazovanje i obrazovanje odraslih.

5. Programi po kojima će Škola raditi:

Nakon upisa u Registar organizatora obrazovanja odraslih koji se vodi u Ministarstvu za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo, škola će realizirati programe formalnog obrazovanja odraslih (programi za sticanje srednjeg obrazovanja, programi prekvalifikacije i dokvalifikacije) i programe neformalnog obrazovanja odraslih (programi osposobljavanja i usavršavanja).

Rad i djelatnost Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo u segmentu obrazovanja odraslih će biti fokusiran na sljedeće aktivnosti: promocija cjeloživotnog učenja i približavanje škole građanima s ciljem podizanja njihovog obrazovnog nivoa, prilagođavanje programa obrazovanja odraslih potrebama zdravlja i lokalne zajednice sa ciljem povećanja zapošljivosti građana, povećanje

profesionalne fleksibilnosti radno aktivnog stanovništva, doprinos stvaranju ambijenta za održivi društveno-ekonomski razvoj neposrednog okruženja.

Škola će realizirati slijedeće programe formalnog obrazovanja odraslih:

- Dizajner tekstila i odjeće – IV stepen
- Tekstilni tehničar konfeksionar – IV stepen
- Tekstilni tehničar konstruktor modelar – IV stepen
- Tekstilni tehničar mehaničkog smjera – IV stepen
- Tekstilni tehničar hemijsko – oplemenjivačkog smjera – IV stepen
- Kožarski tehničar - IV stepen
- Krojač – III stepen
- Obučar – III stepen
- Hemijski čistač – III stepen
- Pletač – III stepen
- Tkač – III stepen

Škola će realizirati programe neformalnog obrazovanja odraslih kroz programe osposobljavanja:

- Program za šivanje lake konfekcije,
- Program za rad na specijalnim šivaćim strojevima,
- Program za rad na šivaćim automatima,
- Programi za rad na parnim strojevima,
- Programi za izradu ukrasnih šavova,
- Programi za izradu ukrasnih detalja od tekstila i kože,
- Programi za šivanje proizvoda od kože.

Škola će realizirati programe neformalnog obrazovanja odraslih kroz programe usavršavanja:

- Programi za izradu šablona,
- Programi za modeliranje krojnih dijelova,
- Programi za šivanje teške konfekcije,
- Programi za organizaciju poslovanja u krojačnici,
- Programi za organizaciju poslovanja u šivaonici,
- Programi za organizaciju poslovanja u doradi,
- Programi za ispitivanje kvalitete materijala,
- Programi za poznavanje tekstilnih materijala,
- Programi za normiranje radnika,
- Programi za oblikovanje radnog mjesta,
- Programi za krojenje kože,
- Programi za izradu obuće,
- Programi za kreiranje modnih odjevnih predmeta,
- Programi za izradu krojnih slika,
- Programi za projektovanje tekstila.

Programi obrazovanja odraslih se realizuju, u skladu s potrebama i zakonskim aktima, na sljedeće načine:

- redovna nastava
- dopisno-konsultativna nastava
- praktična nastava

- instruktivna nastava
- druge primjerene načine.

6. Trajane obrazovanja:

Obrazovanje odraslih u školi traje u skladu sa programima za obrazovanje odraslih. Škola će izdavati odgovarajuće isprave u skladu sa Zakonom o obrazovanju odraslih, Pravilnikom o formi i sadržaju javnih isprava u obrazovanju odraslih i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja i čuvanja andragoške dokumentacije i evidencije.

7. Izvori i način finansiranja realizacije programa obrazovanja odraslih:

Sredstva za realizaciju programa obrazovanja odraslih će se obezbjeđivati od uplata: polaznika programa, poslodavaca, Službe za zapošljavanje, Kantona i jedinica lokalne samouprave, iz fondova Evropske unije, donacija i drugih izvora koji će biti realizirani u skladu sa odredbama Zakona o obrazovanju odraslih Kantona Sarajevo.

8. Kadrovski uslovi:

Direktor Javne ustanove **Srednja medicinska škola Sarajevo** je poslovodni i stručni voditelj ustanove, te će istu zastupati i predstavljati u skladu sa ovlaštenjima i odgovornošću propisanim zakonima.

Škola raspolaže sa kvalificiranim i stručnim nastavnim kadrom za realizaciju programa obrazovanja odraslih. Nastavni kadar ima iskustva u radu sa odraslim licima, a ta iskustva su sticali kroz proces vanrednog školovanja odraslih. U realizaciju programa formalnog i neformalnog obrazovanja odraslih biće uključeni profesori opće-obrazovne nastave (18 predavača), stručno-teoretske nastave (8 predavača) i praktične nastave (7 predavača).

Sa proširivanjem nastavnih planova i programa za nova zanimanja, broj izvršilaca će se mijenjati po potrebi. U cilju kontinuiranog andragoškog stručnog usavršavanja škola će u saradnji sa odgovarajućim organizacijama i institucijama najmanje jednom godišnje organizirati andragoško stručno usavršavanje nastavnog kadra kroz različite oblike predavanja, radionica i seminara.

9. Opći prostorni uslovi:

Obrazovni rad u segmentu obrazovanja odraslih će se organizirati u popodnevним satima i navečer, a poštujući potrebu polaznika da upravljaju svojim vremenom, prilagodavajući realizaciju nastavnog procesa njihovom slobodnom vremenu.

Nastavni proces će se izvoditi u školskim učionicama, specijaliziranim kabinetima za predmetnu i praktičnu nastavu i drugim prostorima koji se koriste za redovno obrazovanje, jer su sve prostorije opremljene školskim namještajem koji zadovoljava standarde za odrasle osobe, a opremljene su i didaktičkim materijalom i opremom. Praktična nastava za sva zanimanja će se realizirati u školskim kabinetima, kao i u drugim privrednim subjektima, zavisno od programa obrazovanja.

Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo osigurala je uvjete za obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih predviđenim članom 17. Zakona o obrazovanju odraslih te zadovoljava prostorne i materijalne standarde u pogledu vlastitog prostora i to:

- Osiguranog radnog prostora po polazniku u učionici opće namjene: škola raspolaže sa pet učionica opće namjene površine 51,8 m²
- Osiguranog radnog prostora po polazniku i broju specijaliziranih učionica za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja

za pojedine obrazovne sadržaje:

- kabinet likovne kulture/kabinet za crtanje i slikanje površine 51,8 m²
- kabinet za izvođenje nastave za nastavni predmete Konstrukcije odjevne konfekcije i nastavni predmet Modeliranje i šabloniranje konstrukcije površine 53,6 m²
- radionica br. 1 za izvođenje praktične nastave površine 53,5 m²
- radionica br. 4 za izvođenje praktične nastave površine 53,3 m²
- posebne specijalizirane učionice, za izvođenje programa obrazovanja odraslih za osposobljavanje za rad na računarima, površine 51,8 m²
- posebna specijalizirana učionica za izvođenje nastave iz laboratorijskih vježbi površine 64 m².

Zaključak:

1. Ekspertna komisija je jednoglasno zaključila da je Elaboratom potvrđena društvena opravdanost za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - Javna ustanova Srednja škola za tekstil kožu i dizajn Sarajevo.
2. Ekspertna komisija predlaže da se podnosiocu Zahtjeva za razmatranje zahtjeva i Elaborata, odobri osnivanje ustanove za obrazovanje odraslih u skladu sa članom 21. Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo” broj: 40/15 i 40/20).

Prilog:

1. Zahtjev za izdavanje saglasnosti Vlade Kantona Sarajevo za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta -organizatora obrazovanja odraslih;
2. Elaborat o društvenoj opravdanosti osnivanja pravnog subjekta za obrazovanje odraslih Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo;
3. Ostala dokumentacija

EKSPERTNA KOMISIJA:

1.

Arnela Trešnjić

2.

Olivera Hasković

3.

Sifet Kukuruz

4.

Doc.dr. Amina Isanović Hadžiomerović

5.

Behudin Kozica

Sarajevo, 24.03.2025. godine

2025
PB-32

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Government

05-05-2025

—OT—

Broj: 02-04-14256-6.1/25
Sarajevo, 24.04.2025. godine

Na osnovu člana 26. i 28. stav (2) Zakona o Vladi Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 36/14 - Novi prečišćeni tekst i 37/14 - Ispravka) i člana 14. i 21. Zakona o obrazovanju odraslih („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 40/15 i 40/20) Vlada Kantona Sarajevo, na 72. sjednici održanoj **24.04.2025.** godine, donijela je

ODLUKU

O PRIHVATANJU ZAVRŠNOG IZVJEŠTAJA, DAVANJU SAGLASNOSTI NA ELABORAT O OPRAVDANOSTI I DAVANJU PRETHODNE SAGLASNOSTI ZA OSNIVANJE, RAD, STATUSNE PROMJENE I OBAVLJANJE DJELATNOSTI OBRAZOVANJA ODRASLIH ZA JAVNU USTANOVU SREDNJA ŠKOLA ZA TEKSTIL, KOŽU I DIZAJN SARAJEVO

Član 1.

Prihvata se Završni izvještaj sa stručnim mišljenjem o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, koji je sačinila Ekspertna komisija za razmatranje zahtjeva i elaborata, te davanje stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo, koju je imenovala ministrica za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo.

Član 2.

Daje se saglasnost na Elaborat o opravdanosti za osnivanje, rad i statusne promjene pravnog subjekta za obrazovanje odraslih - Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo.

Član 3.

Daje se prethodna saglasnost za osnivanje, rad, statusne promjene i obavljanje djelatnosti obrazovanja odraslih i pokretanje procedure za upis u Registar organizatora obrazovanja odraslih za pravni subjekat za obrazovanje odraslih - Javne ustanove Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo.

Član 4.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“.

Dostaviti:

1. Predsjedavajući Skupštine Kantona Sarajevo
2. Zamjenici predsjedavajućeg Skupštine Kantona Sarajevo (3x)

Adresa: Reisa Džemaludina Čauševića 1, 71000 Sarajevo
Tel: + 387 (0) 33 562-000, Fax: + 387 (0) 33 562-076
Web: <http://vlada.ks.gov.ba>, E-mail: vlada@vlada.ks.gov.ba

3. Premijer Kantona Sarajevo,
- ④ 4. Ministarstvo za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo,
5. Javna ustanova Srednja škola za tekstil, kožu i dizajn Sarajevo (putem Ministarstva za odgoj i obrazovanje Kantona Sarajevo),
6. Za objavu u „Službenim novinama Kantona Sarajevo“,
7. Evidencija,
8. A r h i v a.

- (2) Samousmjereno učenje se odvija kroz aktivnosti kojima odraslo lice samo uspostavlja proces učenja i odgovornosti za rezultate tog učenja bez neposredne i kontinuirane pomoći drugih.
- (3) Znanja, vještine i sposobnosti stečena informalnim i samousmjerenim učenjem odrasli mogu dokazati, neovisno o načinu na koji su stečena, polaganjem ispita.
- (4) Ispite iz stava (3) ovoga člana organizira i provodi Organizator obrazovanja odraslih.

Član 12.

(Javno važeće obrazovanje)

- (1) Javno važeće obrazovanje odraslih je obrazovanje koje se stiče po javno važećem obrazovnom programu osnovnog i srednjeg obrazovanja, ili po prilagođenom javno važećem obrazovnom programu ili dijelu tog programa, u skladu sa posebnim propisom koji uređuje tu oblast obrazovanja.
- (2) Odrasli mogu stjecati znanja, vještine i kompetencije po donesenom, odnosno odobrenom programu obrazovanja ili dijelu tog programa, u skladu sa ovim zakonom.
- (3) Obrazovanje stečeno u smislu stava (2) ovog člana, nakon provjere od strane ovlaštene ustanove je javno važeće obrazovanje i dokazuje se javnom ispravom.

II. OSNIVANJE I RAD INSTITUCIJA ZA OBRAZOVANJE ODRASLIH

Član 13.

(Organizator obrazovanja odraslih)

- (1) Organizatori obrazovanja odraslih mogu biti ustanove, organizacije i drugi pravni subjekti, koji ispunjavaju uvjete za obavljanje ove djelatnosti.
- (2) Obrazovanje odraslih, kao svoju redovnu djelatnost ili kao djelatnost koja prati redovnu mogu provoditi:
 - a) obrazovne ustanove u sistemu redovnog - formalnog obrazovanja;
 - b) specijalizirane ustanove za obrazovanje odraslih;
 - c) centri i organizacije za stručno usavršavanje, učenje stranih jezika, informaciono-komunikacijske tehnologije, obuku i razvoj ljudskih resursa;
 - d) auto-škole;
 - e) zavodi i službe za zapošljavanje;
 - f) javne agencije, javna preduzeća i privredna društva;
 - g) privredne komore, poslodavci, preduzetnici i obrtnici i njihova udruženja, sindikalne organizacije, te fondacije i udruženja građana;
 - h) ustanove za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje lica s invaliditetom;
 - i) ustanove za smještaj i brigu o licima s posebnim potrebama;
 - j) penološke ustanove;
 - k) centri za informiranje, savjetovanje i karijerno vođenje;
 - l) kulturno-obrazovni centri i
 - m) drugi subjekti
 pod uvjetom, da posjeduju odobrenje Ministarstva za realizaciju programa obrazovanja odraslih, odnosno rješenje o ispunjenosti uvjeta za izvođenje programa obrazovanja odraslih.

Član 14.

(Osnivač)

- (1) Pravni subjekti za obrazovanje odraslih može osnovati domaća i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine (u daljem tekstu: osnivač) uz odobrenje ministra i uz prethodnu saglasnost Vlade Kantona Sarajevo (u daljem tekstu: Vlada).
- (2) Kanton može, u skladu s međunarodnim ugovorima, otvori odjeljenja za obrazovanje odraslih za naše građane u inostranstvu.
- (3) Za osnivanje, rad i statusne promjene pravnih subjekata za formalno obrazovanje odraslih, primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama, u dijelu koji nije ovim zakonom reguliran.

- (4) Osnivanje pravnih subjekata planira se u skladu s planom obrazovanja odraslih iz člana 30. ovog Zakona.

Član 15.

(Sredstva za osnivanje i rad)

- (1) Osnivač pravnog subjekta (Organizatora obrazovanja odraslih) osigurava sredstva potrebna za osnivanje i rad pravnog subjekta, u skladu sa Standardima i normativima za realizaciju programa obrazovanja odraslih, kojima se posebno standardiziraju i normiraju prostor, oprema, kadrovi, nastavna sredstva i učila.
- (2) Ako pravni subjekt (Organizatora obrazovanja odraslih) osniva više pravnih odnosno fizičkih lica, svoje međusobne odnose uređuju ugovorom.
- (3) Standarde i normative iz stava (1) ovog člana donosi Vlada na prijedlog Ministarstva.

Član 16.

(Odluka o osnivanju)

Odluka o osnivanju sadrži:

- a) naziv osnivača;
- b) naziv i sjedište Organizatora obrazovanja odraslih;
- c) vrstu programa za koje se osniva;
- d) izvore i način obezbjeđivanja sredstava za rad;
- e) nastavni plan i program po kojem će se raditi;
- f) broj nastavnika, predavača i drugog osoblja koje je kvalificirano da provodi predviđenu nastavu i treninge;
- g) zgrade i objekte koji će biti obezbjeđeni i koji će se koristiti;
- h) lice koje će predstavljati i zastupati instituciju i njegova ovlaštenja i odgovornosti;
- i) rok za donošenje općeg akta, imenovanje organa upravljanja i rukovođenja te
- j) druga pitanja značajna za rad Organizatora obrazovanja odraslih.

Član 17.

(Uvjeti za obavljanje djelatnosti obrazovanje odraslih)

- (1) Organizator obrazovanja odraslih može izvoditi program obrazovanja odraslih ako ima registriranu djelatnost obrazovanja i ako ispunjava standarde i normative u pogledu tehničkih, higijenskih, prostornih, kadrovskih, materijalnih i drugih uvjeta za izvođenje programa propisanih od strane Ministarstva.
- (2) U pogledu prostora za rad, ustanova koja izvodi formalne/ javno važeće programe obrazovanja odraslih mora imati, u vlasništvu ili zakupu, najmanje:
 - a) osigurani radni prostor po polazniku u učionici opće namjene od najmanje 2,5 m²;
 - b) jednu učionicu opće namjene za grupnu nastavu;
 - c) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada utvrđene programom obrazovanja za pojedine obrazovne sadržaje, veličine od najmanje 3 m² po polazniku;
 - d) posebnu specijaliziranu učionicu, ako izvodi program obrazovanja odraslih koji obuhvata i osposobljavanje za rad na računarima, koja mora imati najmanje 3,5 m² površine po radnom mjestu (računaru);
 - e) prostor za individualni rad s polaznicima;
 - f) prostorije za osoblje (nastavno i administrativno-tehničko);
 - g) prostoriju za arhivu;
 - h) po jedan odvojeni sanitarni čvor za žene i muškarce.
- (3) U pogledu obavezne opreme, ustanova mora osigurati sljedeće:
 - a) učionica opće namjene mora imati odgovarajuće učioničke radne stolove sa stolicom za svakog polaznika;
 - b) specijalizirane učionice za posebne oblike, metode i sadržaje nastavnog rada moraju imati odgovarajući učionički namještaj, koji odgovara zahtjevima programa obrazovanja za pojedine nastavne sadržaje;

- c) specijalizirana učionica za nastavu iz računarstva u programu koji obuhvata i osposobljavanje za rad na računaru mora imati najmanje jedan umreženi računar po polazniku i jedan računar za nastavnika, s odgovarajućom i licenciranom programskom opremom u vlasništvu ustanove;
- d) učionica mora biti opremljena audio i video sredstvima, nepokretnom ili prenosivom pločom, platnom ili zidom za projekciju i drugim nastavnim sredstvima i pomagalicama, u skladu s materijalnim uvjetima utvrđenima u programu obrazovanja za pojedine predmete i obrazovne sadržaje;
- e) druge prostorne zahtjeve i zahtjeve opreme određuju obrazovni programi koje izvodi ustanova za obrazovanje odraslih.

Član 18.

(Osnivanje Organizatora obrazovanja odraslih)

- (1) Pravni subjekt (Organizator obrazovanja odraslih) za obrazovanje odraslih može se osnovati ako:
 - a) postoji potreba za osnivanjem;
 - b) su obezbijedena sredstva za finansiranje, odnosno sufinansiranje programa za obrazovanje odraslih;
 - c) je osiguran adekvatan prostor koji ispunjava higijensko-tehničke uvjete u skladu sa standardima i normativima prostora i opreme;
 - d) ima potreban broj predavača, stručnih saradnika i ostalih zaposlenih;
 - e) su obezbijedena sredstva za rad od strane osnivača.
- (2) Osnivač je dužan da, uz zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za osnivanje Pravnog subjekta (Organizatora obrazovanja odraslih) za obrazovanje odraslih, Ministarstvu dostavi:
 - a) osnivački akt;
 - b) elaborat o opravdanosti osnivanja;
 - c) podatke o licu ovlaštenom za zastupanje;
 - d) dokaz o osiguranim uvjetima i garancije za osnivanje u pogledu unaprijed obezbijedenih i planiranih finansijskih sredstava za osiguranje uvjeta za početak rada i dalji rad i
 - e) dostaviti dokaz o uplati sredstava Ministarstvu u iznosu utvrđenom Odlukom Vlade, a za potrebe troškova vođenja postupka osnivanja od faze podnošenja zahtjeva do okončanja postupka po zahtjevu.
- (3) Garancije iz stava (2) ovog člana osnivač dostavlja za period od najmanje pet godina.
- (4) Ministarstvo obavještava osnivača o urednosti i usklađenosti sa zakonom dostavljenog zahtjeva i određuje rok za otklanjanje eventualno utvrđenih nedostataka.
- (5) Rok za otklanjanje nedostataka iz stava (4) ovog člana ne može biti duži od 30 dana.
- (6) Smatra se da je osnivač odustao od zahtjeva ukoliko u roku od 30 dana od dana dostavljanja obavijesti iz stava (4) ovog člana ne otkloni utvrđene nedostatke.

Član 19.

(Sadržaj elaborata)

Elaborat o opravdanosti osnivanja obavezno sadrži: podatke o osnivaču, sjedište i naziv, ciljeve, dužinu trajanja obrazovanja odraslih, nastavni plan i program, odnosno vrste programa za obrazovanje odraslih koje planira realizirati, potrebe društva za obrazovanjem za određeno zanimanje, profil i stepen stručne sprema koji se stiče po završetku obrazovanja, opće i posebne uvjete utvrđene Standardima i normativima, finansijska sredstva potrebna za ispunjenje tih uvjeta, način obezbjeđenja finansijskih sredstava za rad Organizatora obrazovanja odraslih.

Član 20.

(Ekspertna komisija)

- (1) Nakon dostavljanja urednog zahtjeva iz člana 17. ovog zakona, Ministarstvo donosi poseban akt kojim obrazuje ekspertnu komisiju radi razmatranja zahtjeva i Elaborata te davanja stručnog mišljenja o društvenoj opravdanosti osnivanja Pravnog subjekta (Organizatora obrazovanja odraslih).

- (2) Akt o obrazovanju ekspertne komisije iz stava (1) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok za izvršenje povjerenih poslova i zadataka, te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (3) Ekspertnu komisiju iz stava (1) ovog člana, koja broji najmanje pet članova, obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika i andragoških i drugih stručnjaka za odgovarajuće vrste obrazovanja, predstavnika osnivača Organizatora obrazovanja odraslih u osnivanju i predstavnika Ministarstva.

Član 21.

(Prijedlog odluke Vlade o elaboratu)

- (1) Ako je ocjena elaborata od strane ekspertne komisije pozitivna, uredan zahtjev osnivača sa stručnim mišljenjem ekspertne komisije Ministarstvo dostavlja Vladi.
- (2) Odluka Vlade o elaboratu iz stava (1) ovog člana mora biti donesena najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja izvještaja ekspertne komisije Ministarstvu.
- (3) Nakon što Vlada donese prijedlog odluke, Ministarstvo će o tome u roku od osam dana obavijestiti osnivača.
- (4) U slučaju da je Vlada odlukom odbila dati saglasnost na elaborat, zbog negativnog izvještaja i stručnog mišljenja ekspertne komisije, osnivač može tražiti da se osnuje posebna ekspertna komisija koja će ponovo razmotriti elaborat i razloge odbijanja davanja pozitivnog stručnog mišljenja i saglasnosti te još jednom utvrditi da li postoji opravdanost osnivanja. Nalaz i mišljenje posebne ekspertne komisije putem Ministarstva dostavit će se Vladi na razmatranje.
- (5) Komisiju iz stava (4) ovog člana obrazuje Ministarstvo iz reda istaknutih naučnih radnika, andragoških i drugih stručnjaka, predstavnika Ministarstva, koji nisu bili imenovani u ekspertnoj komisiji, s tim da se jedna trećina članova imenuje po prijedlogu osnivača Organizatora obrazovanja odraslih u osnivanju.
- (6) Akt o obrazovanju posebne ekspertne komisije iz stava (4) ovog člana obavezno sadrži opis poslova i zadataka, način rada, rok od najduže 60 dana za izvršenje povjerenih poslova i zadataka te visinu naknade za rad članovima komisije.
- (7) Ako je ocjena posebne ekspertne komisije pozitivna, uredan zahtjev osnivača sa stručnim mišljenjem posebne ekspertne komisije i stručnim mišljenjem komisije iz stava (1) ovog člana Ministarstvo dostavlja Vladi na razmatranje i usvajanje u roku od 15 dana od dana dostavljanja izvještaja posebne ekspertne komisije.
- (8) Vlade će donijeti odluku o odbijanju zahtjeva iz člana 18. ovog zakona ukoliko je izvještaj ekspertne i posebne ekspertne komisije negativan.
- (9) Protiv odluka Vlade iz st. (4) i (8) ovog člana nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred nadležnim sudom u Sarajevu u roku od 30 dana od dana prijema rješenja.
- (10) Isti osnivač ili suosnivač može podnijeti ponovo zahtjev iz člana 18. ovog zakona nakon isteka roka od najmanje tri godine od donošenja odluke Vlade iz stava (2) ovog člana, ukoliko je ona bila negativna.

Član 22.

(Javno priznati organizator obrazovanja odraslih)

- (1) Pravni subjekt (Organizator obrazovanja odraslih) koji je ispunio uvjete predviđene ovim zakonom, nakon upisa u Registre iz člana 23. ovog zakona ima status javno priznatog Organizatora obrazovanja odraslih.
- (2) Osnovna i srednja škola su javno priznati organizatori obrazovanja odraslih, ako ispunjavaju propisane uvjete za tu aktivnost i imaju rješenje o verifikaciji koje izdaje Ministarstvo, u skladu sa zakonom.
- (3) Izuzetno od st. (1) i (2) ovoga člana, status javno priznatog organizatora obrazovanja odraslih imaju državni organi i ustanove koje u skladu s posebnim zakonom obavljaju stručno usavršavanje i druge aktivnosti obrazovanja odraslih.

Član 11.

Ustanova može, bez upisa u sudski registar, da obavlja privrednu djelatnost i privrednu aktivnost radi zbrinjavanja poslovno nesposobnih lica i profesionalnog osposobljavanja i zapošljavanja invalidnih lica, u manjem obimu ili povremeno, ako ta djelatnost odnosno aktivnost služi ostvarivanju djelatnosti odnosno izvršavanju poslova radi kojih je ustanova osnovana.

Član 12.

Ustanovi se mogu povjeriti javna ovlaštenja iz djelokruga organa državne uprave za vršenje i stručnih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 13.

Pravilima ustanove može se utvrditi da dio ustanove ima određena ovlaštenja u pravnom prometu, kao i poseban obračun rezultata poslovanja, u skladu sa zakonom.

Dio ustanove iz stava 1. ovog člana nema svojstvo pravnog lica.

Član 14.

Ustanova može proširiti ili promijeniti djelatnost, kao i izvršiti statusne promjene: spajanje, pripajanje, podjelu i izdvajanje.

Odluku iz stava 1. ovog člana donosi osnivač.

Član 15.

Osnivači ustanova koje su se spojile odlučuju o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema ustanovi koja je nastala spajanjem.

Osnivač ustanove koja se podijelila i ustanove iz koje se izdvoji dio u samostalnu ustanovu odlučuje o preuzimanju prava i obaveza osnivača prema ustanovama koje su nastale podjelom, odnosno prema ustanovi koja je nastala izdvajanjem.

Prava i obaveze osnivača prema ustanovi koja se pripojila drugoj ustanovi prestaju danom upisa akta o pripajanju u sudski registar.

U slučaju statusne promjene ustanove imovinske i druga prava i obaveze uređuju se ugovorom.

Član 16.

Ustanova može ugovorom povjeriti drugoj ustanovi, preduzeću ili fizičkom licu obavljanje administrativno-tehničkih i pomoćnih poslova, u skladu sa zakonom.

Član 17.

Zakonom se može propisati obaveza udruživanja ustanova u odgovarajući oblik udruživanja (u daljem tekstu: obavezni oblik udruživanja), njegova prava, obaveze, način sticanja sredstava za rad, način upravljanja i rukovođenja i druga pitanja.

Ustanove udružene u obavezni oblik udruživanja zadržavaju svojstvo pravnog lica.

Član 18.

Rad ustanova i obaveznog oblika udruživanja je javan.

IV - SJEDIŠTE I NAZIV USTANOVE

Član 19.

Sjedište ustanove je mjesto u kome se obavlja djelatnost radi koje je ustanova osnovana.

Ako se djelatnost obavlja u više mjesta, sjedištem se smatra mjesto koje je određeno pravilima ustanove.

Član 20.

Ustanova može promijeniti sjedište uz saglasnost osnivača.

Odluka o promjeni sjedišta ustanove donosi se na način utvrđen pravilima ustanove.

Član 21.

Naziv ustanove je ime pod kojim ustanova radi. Ustanova može promijeniti naziv, uz saglasnost osnivača.

Odluka o promjeni naziva ustanove donosi se na način ut-

vrđenjem pravilima ustanove može se utvrditi da dio ustanove iz stava 13. ove uredbe može, uz naziv ustanove, dodati i bliži naziv tog dijela ustanove.

Član 22.

Naziv ustanove upućuje na djelatnost i sjedište ustanove. Ustanova može imati i skraćeni naziv.

Naziv i skraćeni naziv mora se istaći na ulazu u poslovni prostorije ustanove.

Član 23.

U naziv ustanove može se unijeti ime umrle istorijske i druge znamenite ličnosti.

Za unošenje u naziv imena iz stava 1. ovog člana potrebna je dozvola organa uprave koji vrši nadzor nad zakonitostima da ustanove, osim ako je jedan od osnivača Skupština R BiH, skupština opštine ili skupština gradske zajednice, kao i prijedlog srodnika te ličnosti do trećeg stepena srodstva, ako zakonom ili drugim propisom nije drugačije određeno.

Na zahtjev organa uprave koji vrši nadzor nad zakonitostima rada ustanove ili srodnika iz stava 2. ovog člana nadležni sud odlučuje da se iz naziva ustanove briše ime umrle istorijske ili druge znamenite ličnosti, ako ocijeni da je način obavljanja djelatnosti ustanove ugled te ličnosti doveden u pitanje.

U naziv ustanove ne može se unijeti naziv Republike, opštine ili gradske zajednice, osim ako zakonom nije drugačije određeno.

V - ORGAN UPRAVLJANJA, RUKOVOĐENJA I DRUGI ORGANI U USTANOVI

Član 24.

Organ upravljanja u ustanovi je upravni odbor.

Organ rukovođenja u ustanovi je direktor, upravnik, dekan ili drugi odgovarajući poslovodni organ utvrđen zakonom (u daljem tekstu: direktor).

Organ kontrole poslovanja u ustanovi je nadzorni odbor.

Član 25.

Upravni odbor ima najmanje tri, a najviše devet članova. Predsjednika i članove upravnog odbora imenuje i razrješava osnivač.

Predsjednika i članove upravnog odbora javne ustanove imenuje i razrješava, u ime osnivača, Vlada Republike Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Vlada R BiH), izvršni organ opštine ili izvršni organ gradske zajednice.

Jedna trećina članova upravnog odbora, po pravilu, imenuje se iz reda stručnih radnika zaposlenih u ustanovi.

Predsjednik i članovi upravnog odbora imenuju se za vrijeme od četiri godine i mogu biti ponovno imenovani.

Direktor ustanove ne može biti član upravnog odbora.

Broj članova upravnog odbora bliže se određuje pravilima ustanove, u skladu sa zakonom ili aktom o osnivanju ustanove.

Član 26.

Osnivač odnosno Vlada R BiH, izvršni organ opštine ili izvršni organ gradske zajednice može razrješiti predsjednika i člana upravnog odbora i prije vremena za koje je imenovan ako utvrdi da je odgovoran za neuspjeh ili nezakonit rad ustanove, na njegov lični zahtjev i u drugim slučajevima utvrdjenim zakonom i pravilima ustanove.

Član 27.

Upravni odbor:

- donosi pravila ustanove,
- imenuje i razrješava direktora,
- utvrđuje planove rada i razvoja,
- utvrđuje godišnji program rada,
- donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun,
- donosi opšti akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova i druge opšte akte, u skladu sa zakonom i pravilima ustanove,
- odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi koje je ustanova osnovana, ako zakonom nije određeno da o od-

Izvod iz Zakona o Vladi Kantona Sarajevo

Broj 36 – Strana 4

SLUŽBENE NOVINE KANTONA SARAJEVO

Četvrtak, 11. septembra 2014.

VII - AKTA VLADE KANTONA

Član 26.

Vlada Kantona u ostvarivanju svojih nadležnosti utvrđenih ustavom donosi uredbе, odluke, rješenja i zaključke.

Član 27.

Izuzetno za vrijeme trajanja ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti kada postoji objektivna nemogućnost da se sazove Skupština Kantona, Vlada može donositi i propise iz nadležnosti Skupštine Kantona.

Propisima iz stava 1. ovog člana ne mogu se staviti van snage prava i slobode utvrđene ustavom i drugim propisima.

Propise iz stava 1. ovog člana Vlada će dostaviti Skupštini na potvrdu čim ona bude u mogućnosti da se sastane.

Član 28.

Uredbom se uređuju najvažnija pitanja iz nadležnosti Vlade Kantona, bliže uređujući odnosi za provođenje zakona, obrazuju stručne i druge službe Vlade Kantona i utvrđuju načela za unutrašnju organizaciju organa uprave Kantona.

Odlukom se uređuju pojedina pitanja ili propisuju mjere Vlade Kantona, daje saglasnost ili potvrđuju akta drugih organa ili organizacija i odlučuje o drugim pitanjima o kojima se ne odlučuje uredbom.

Rješenjem se odlučuje o imenovanjima i razrješenjima, kao i o drugim pojedinačnim pitanjima iz nadležnosti Vlade Kantona.

Zaključkom se utvrđuju stavovi o pitanjima od značaja za provođenje utvrđene politike, uređuju unutrašnji odnosi u Vladi Kantona i određuju zadaci organima uprave i službama, kao i radnim tijelima Vlade Kantona. Zaključkom se odlučuje i u drugim slučajevima u kojima se ne donose druga akta.

Član 29.

Uredbe i odluke Vlade Kantona objavljuju se u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", a ostali akta Vlade ako je to u njima navedeno.

VIII - JAVNOST RADA VLADE KANTONA

Član 30.

Javnost rada Vlade Kantona obezbjeđuje se u skladu sa zakonom kojim se reguliše sloboda pristupa informacijama u Federaciji Bosne i Hercegovine.

IX - STRUČNE I DRUGE SLUŽBE KANTONA

Član 31.

Za obavljanje stručnih i drugih poslova za potrebe Skupštine Kantona, Vlade Kantona i organe uprave, Vlada Kantona može osnivati određene stručne, tehničke i druge službe, kao zajedničke ili samostalne službe, u skladu sa zakonom.

Aktom o obrazovanju službe iz prethodnog stava, utvrđuje se njen djelokrug, kao i status i odgovornost te službe i lica koje njom rukovodi.

Član 32.

Vlada Kantona vrši nadzor nad radom stručnih službi koje obrazuje.

Sekretar Vlade Kantona rukovodi radom Stručne službe koja obavlja poslove za potrebe Vlade Kantona i odgovoran je za njen rad.

X - PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 33.

Vlada Kantona je dužna donijeti Poslovnik o svom radu u roku od 30 dana od svog konstituisanja.

Član 34.

Vlada Kantona Sarajevo dužna je uskladiti Poslovnik o radu sa odredbama Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 38/13), u roku od 30 dana od dana njegovog stupanja na snagu.

Član 35.

Poslovnik Izvršnog odbora Grada Sarajeva i drugi propisi koji se odnose na njegovo unutrašnje organizovanje i funkcionisanje, koji su na snazi na dan stupanja na snagu Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 7/96), ukoliko nisu u suprotnosti sa Ustavom Kantona i ovim zakonom, primjenjivaće se kao propisi Vlade, dok se ne donese Poslovnik o radu Vlade Kantona.

Član 36.

Do imenovanja premijera i članova Vlade u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 4/01), poslove iz nadležnosti Vlade vršit će Vlada u dosadašnjem sastavu.

Član 37.

Ovlašćuje se Zakonodavno-pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo da utvrdi Novi prečišćeni tekst Zakona o Vladi Kantona Sarajevo.

Član 38.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Vladi Kantona Sarajevo stupio je na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenim novinama Kantona Sarajevo", broj 38/13.

Na osnovu člana 16. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/14) i člana 181. Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 41/12 - Drugi novi prečišćeni tekst i br. 15/13 i 47/13), Zakonodavno - pravna komisija Skupštine Kantona Sarajevo, na sjednici 22.08.2014. godine, utvrdila je Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama.

Prečišćeni tekst Zakona o sudskim taksama obuhvata: Zakon o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 21/09), Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 29/09), Zakon o izmjeni Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 14/11), Zakon o izmjenama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 36/13) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o sudskim taksama ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj 18/14), u kojim je naznačen dan stupanja na snagu tih zakona.

Broj 01-05.22971-2/14

22. augusta 2014. godine
Sarajevo

Po ovlaštenju
Esad Hrvatić, s. r.

ZAKON

O SUDSKIM TAKSAMAMA (Prečišćeni tekst)

DIO PRVI. OPĆE ODREDBE

Član 1.

(Plaćanje sudske takse)

- (1) Ovim zakonom utvrđuje se način plaćanja sudskih taksa (u daljnjem tekstu: takse) u postupku pred Kantonalnim sudom u Sarajevu i Općinskim sudom u Sarajevu (u daljnjem tekstu: sud).
- (2) Postupci u kojima se plaća taksa i visina takse za pojedine radnje, utvrđeni su u Tarifji sudskih taksi, koja je sastavni dio ovog zakona.

Član 2.

(Obveznik plaćanja takse)

- (1) Takse propisane ovim zakonom plaća lice po čijem zahtjevu ili u čijem interesu se preduzimaju radnje u postupku, za koje je ovim zakonom utvrđeno plaćanje takse (u daljnjem tekstu: takseni obveznik).
- (2) Za podneske i zapisnike koji zamjenjuju podneske taksu je dužno da plati lice koje podnosi podneske i lice na čiji zahtjev